

ŽIVOT

KULTÚRNO-SPOLOČENSKÝ ČASOPIS

MÁJ — MAJ — KVĚTEN — NR 5 1969 r.

Cena 1 zl

KANDIDÁTI

FNJ

1-VI-1969

VOLÍME KANDIDÁTOV FRONTY NÁRODNEJ JEDNOTY!
VOLEBNÝ PROGRAM — NAŠÍM PROGRAMOM!

1. VI. SE VŠICHNI SETKÁME U VOLEBNÍCH UREN.

VŠETKÝM POL'SKÝM OBČANOM
ČESKEJ A SLOVENSKEJ NÁROD-
NOSTI!

VŠETKÝM ČLENOM KULTÚRNEJ
SPOLOČNOSTI ČECHOV A SLO-
VÁKOV V POL'SKU!

Volebná výzva

V preddeň štvrtstoročia Poľskej ľudovej republiky, v ktorej žije a pracuje — spolu s celým poľským národom — aj česká a slovenská národnostná menšina, 1. júna t.r. všetci občania splnia svoju občiansku povinnosť hlasovaním na kandidátov Fronty národnej jednoty do Sejmu a národných výborov.

Kultúrna spoločnosť Čeche a Slovákov v Poľsku chce týmto zvlášť zdôrazniť význam tohto aktu, akým je všeobecné hlasovanie na kandidátov FNJ.

Vyzývame všetkých krajanov, Čeche a Slovákov, aby aktívne pôsobili v rámci výborov FNJ v predvolebnej akcii a aby všeobecne, manifestačne hlasovali dňa 1. júna t.r. na kandidátov FNJ. V rámci FNJ stále pôsobia všetky naše organizačné zložky. Teraz mali by sme ešte viac upyneť našu aktívitu a odovzdať všetky sily a prostriedky k dispozícii FNJ.

Aktívnym pôsobením v rámci výborov FNJ všetkých stupňov vyjadrimo tak našu aktívitu, ako aj podporu pre politiku PĽR, s ktorou naše menšiny trvale spájajú všetky svoje nádeje a plány rozvoja.

Naše národnostné menšiny — česká a slovenská — žijú v PĽR roztrúsené v niekoľkých vojvodstvách. Všade tam kde sa nachádzame, vždy ako organizovaný kolektív KSČaS sa usilujeme, aby sme pôsobili v prospech rozvoja týchto terénov. Predovšetkým patričným plnením našich služobných povinností na pracoviskách, v závodoch alebo na roli, ako aj plnením organizačných povinností. Na tomto mieste zdôrazňujeme našu masovú účasť vo všetkých spoločenských iniciatívach, podporou konkrétnou prácou pri realizácii početných svojpomocných prác, ktoré v celoštátnom merítku sa výdatne prínajú k dielu rozvoja PĽR.

V rámci našej organizácie, vďaka stálej pomoci PZRS a ľudového štátu rozvíjame naše národné kultúry a jazyky — český a slovenský. Vďaka tomu v rámci KSČaS pôsobia desiatky súborov, klubovní a úspešne sa rozvíjajú iné formy spoločensko-kultúrnej práce. Posledné rozhodnutia, za ktoré naše menšiny sú mimoriadne vďačné a zaviazané strane a ľudovej vláde, týkajúce sa výstavby domov slovenskej kultúry v Novej Belej a Krempechoch na Spiši, ako aj v Dolnej a Hornnej Zubriči na Orave, sú nejlepším, batalejným výrazom širokej pomoci a starostlivosti strany a orgánov nášho ľudového štátu. V týchto kultúrnych domoch, ktoré budú prístupné pre všetkých občanov danej oblasti najdeme konkrétnu základňu pre ďalšie pestovanie tradícií našich predkov, ktoré obohatíme o podstatné zložky socialistickej kultúry.

Celkové výsledky dosiahnuté PĽR, a na ich pozadí naš rozvoj vzbudzujú v nas optimizmus, viero v dobré nadchadzajúce dni, ktoré si budú od nás všetkých vyžadovať ešte veľa námahy, ale táto námaha bude stále plodnejšia, bude slúžiť dobru celku.

Program CV FNJ a programy oblasti v ktorých žijú naše menšiny sú našimi programami, ktoré plne podporujeme. Sú tak objektívnym hodnotením minulosti, ako aj vytvárajú konkrétné plány v opredí o aktuálne možnosti. Všetci sa teda budeme aktívne podieľať na ich realizácii. 1. júna 1969 r. plne podporíme tieto programy hlasujúc na kandidátov FNJ, ktorí budú predsa mandatármi týchto programov.

Nech žije PĽR!

Nech žije socializmus!

USTREDNÝ VÝBOR
KULTÚRNEJ SPOLOČNOSTI ČECHOV
A SLOVAKOV V POĽSKU

PROGRAM CV FNJ, PROGRAMY OBLASTI NA KTORYCH ŽIJEME, NAŠIMI PROGRAMAMI!

VŠETCI SA BUDEME PODIELAŤ NA ICH REALIZACII!

V NEDEL'U 1. JÚNA VŠETCI VOLÍME KANDIDÁTOV FRONTY NÁRODNÉJ JEDNOTY!

USNESENÍ PLÉNA ÚV KSC

Dne 17. dubna se konalo ve Španělském sále Pražského hradu plenární zasedání ústředního výboru Komunistické strany Československa. Zúčastnili se ho spolu se členy a kandidáty ÚV KSC členové vedení ústřední kontrolní a revizní komise KSC, tajemníci a vedoucí oddělení ÚV KSC, byra ÚV KSC a místopředseda federální vlády-komunistů.

Jednání zahájil člen předsednictva ÚV KSC soudruh O. Černík.

Vzhledem k mimořádné situaci v zemi rozhodlo plenum ÚV KSC projednat na tomto zasedání zásadní organizační a kádrové otázky.

V úvodu zasedání vystoupil první tajemník ÚV KSC soudruh A. Dubček.

Dokumentární snímek — první oslavu Svátku práce na Divadelním náměstí ve Varšavě, hlavním městě Polska, osvobozeném z tragické a strašné hitlerovské okupace. Dnes už ani nemůžeme uvěřit, že takto vyhlíželo naše město před čtyřiceti lety, dne 1. května roku 1945.

Foto. CAF

1. května 1945 osvobozené Polsko slavilo svůj první První máj a jeho nejlepší synové hynuli ještě v posledním útoku v ulicích poslední hitlerovské tvrze III. říše. Dnes, když slavnostně, svátečně nalaďeni slavíme První máj, uvedemujeme si své úspěchy ve výstavbě lidového Polska a jeho budoucnost — vrátme se na chvíli, již z historické perspektivy — k oněm dnům, které měly zásadní význam pro budoucí osud naší země.

Býlo jaro roku 1945. Pod údery spojenců se rozpadávala „tisíciletá“ hitlerovská třetí říše. Její hlavní město bylo poslední obrannou tvrzí německé armády. Jeho obranu řídil osobně Hitler z krytu pod říšským kancléřstvím.

Dva roky ve společném boji se spojeneckou Rudou armádou Polské vojsko — Kościuszko — ničivými údery rozbitelo hitlerovskou armádu. Od Lenina přes Prahu, Pomořanský val, dobývání Odry, vedla bojová cesta, zahalená vítěznou chválou Kościuszko.

Útok na Berlín, ktorý se začal od Odry 16. dubna, bol záverečnou etapou veľkej operacie armády I. běloruského frontu a I. ukrajinského frontu. Zúčastnili sa ho výberové oddíly sovětské armády a Polského vojska.

21. dubna vzplály prvné bitvy o Berlín a 27. dubna sa spojily armády obou front, ktoré obklopovaly Berlín, severozápadne od Postupimi.

Téhož dne bol zahájen poslední útok II. svetové války. Do 29. dubna bol uzavren

Gustáv Husák sa narodil 10.I.1913 v Bratislave. Vyštudoval právo na Univerzite Komenského v Bratislave. Potom pracoval v rôznych advokátskych kanceláriach. Od r. 1933 je členom KSCS, pôsobil v rôznych ilegálnych komunistických organizáciach a bol aj niekoľkokrát väznený. Od r. 1943 bol vo vedení KS Slovenska v ilegalite, ako aj členom vedenia Slovenskej národnej rady. Pripravoval spolu s inými komunistami Slovenské národné povstanie, ktorého sa činne zúčastnil. V Povstani bol zvolený za podpredsedu SNR a poslancu. Po oslobodení bol G. Husák zvolený za člena ÚV KSS, člena predsedníctva a člena ÚV KSCS. V rokoch 1945-46 bol povereníkom dopravy a techniky. V rokoch 1946-50 bol predsedom Zboru povereníkov, viedol aj úsely pôdohospodárstva, výzvy a

cirkevný úrad. Bol aj predsedom Zväzu priateľov ZSSR na Slovensku. V rokoch 1951-1960 bol perzekvovaný za tzv. buržoázno-nacionalistickú odchýlku. V rokoch 1960-63 pracoval v Pozemných stavbách v Bratislave, a v rokoch 1963-1968 v Ústave štátu a práva SAV, kde obhájil titul kandidáta historických vied. Je autorom mnohých vedeckých publikácií. Roku 1963 bol rehabilitovaný a bolo mu vrátené členstvo v strane.

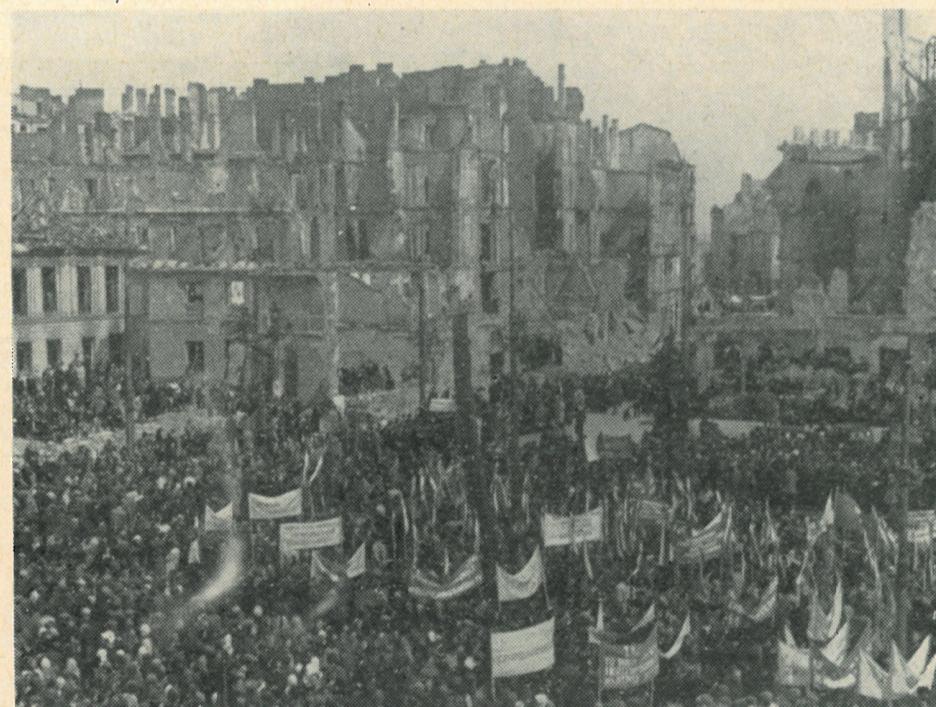
Roku 1968 dr. Gustáv Husák sa činne zapája do politického života a pracuje na príprave federatívneho zriaďenia. Roku 1968 bol zvolený za podpredsedu vlády ČSSR. V auguste r. 1968 bol zvolený do funkcie I. tajomníka ÚV KSS a za člena predsedníctva a sekretariátu UV KSCS. Od novembra 1968 člen Výkonného výboru KSCS.

nového predsednictva. Zároveň přijalo provolání ÚV KSC, v němž se obráci ke všem občanům státu, a další usnesení. Rozhodovalo ihned svolat pléna krajských a okresních výborů KSC a informovat je o závěrech zasedání.

Na závěr jednání vystoupil nově zvolený první tajemník ÚV KSC dr. G. Husák.

Plenární zasedání ÚV KSC jednoznačně potvrdilo odhadná pokračovat v poleđnové politice, jak byla vyjádřena v základních dokumentech přijatých na loňském dubnovém, květnovém a listopadovém zasedání. Ve shodě se soudruhem Dubčekem zdůraznilo nezbytnost zásadního obratu v praktické realizaci této politiky, zejména v uplatňování vedoucí úlohy strany, v důsledné konsolidaci československého hospodářského a politického života a normalizaci vztahů k Sovětskému svazu a ostatním zemím socialistického společenství.

Plenární zasedání zvolilo nové, devítičlenné předsednictvo, jehož členy jsou: V. Biňák, P. Colotka, O. Černík, A. Dubček, E. Erban, G. Husák, J. Piller, F. Sádovský, L. Svoboda, K. Poláček, a L. Strougal. (Na str. 6 čti článek „S myšlenkou o budoucnosti“).

MÁJ 1945

prstenec obklopující hlavní město Německa.

V berlínských ulicích se odehrávaly kruté boje. Odpoledne 30. dubna spáchal sebevraždu „prozírávý vůdce“ III. velkoněmecké říše Adolf Hitler.

Jeho mrtvola byla, na jeho rozkaz, politá benzínem a zapálena. Rozkaz Hitlerův však platil dalej. Bojovalo se.

Přišel 1. květen 1945. Proti veškeré logice a rozvaze německá obrana stále ještě klapila odporem. Byl však lámán silou útočících oddílů.

V noci z 1. na 2. května vstoupila polská posádka v Berlín kažitovo. Vojáci Polského vojska, útočící na Berlín, ukončili svůj válečný pochod.

Nad troskami dobýtého hlavního města vrahů zavlály výtěžné prapory — sovětské a polské; rudé a červenobílé.

V noci na 4. května vojáci II. pěší divize Polského vojska dorazili k Labi. Poslední, po porážce hitlerovské armády v oblasti Klietz v noci z 5. na 6. května, vytvořili své válečné prapory na březích Labe 4. pěší divize Polského vojska.

9. května, ve dny Vítězství, pluky 1. a 2. armády Polského vojska nastoupily zpátečně cestu do vlasti. Jejich válečna epopej byla ukončena.

Posledního útoku na Berlín se zúčastnily tyto polské vojenské jednotky: 1. pěší divize Tadeusze Kościuszka, 2. dělostřelecká brigáda, 6. zme-

chanizovaný ženijní prapor a 1. dělostřelecká brigáda. V tomto útoku polská armáda obsadila 36 čtvrtí města, 4 zastávky metra, komplex budov techniky, 7 továren s podzemní továrnou na automobily v oblasti Tiergarten. Dobyla 15 pancéřových děl, 9 tanků, 23 děl menšího kalibru, 82 celem, přes 3000 pušek. Bylo zajato 2 500 hitlerovců a 1 000 německých vojáků padlo.

Pouze polský voják si vydobyl morální právo, ze všech spojeneckých protihitlerovských armád, zúčastnit se posledního útoku na Berlín po boku spojenecké sovětské armády.

2.7.1945 trvalo válečné ústí Polska. O 3 dny dříve než Anglie, o mnoho měsíců dříve než všechny jiné spojenecké krajiny, polští vojáci na všech frontách II. světové války. Polští národní se nezklamali pod náporem nejsrašnější okupace. Zvítězili.

(Z volebného programu FNJ)

PROGRAM NAŠEJ SPOLOČNEJ PÔSOBNOSTI

Predvolebná kampaň je v plnom prúde. Kandidáti na poslancov a členov národných výborov strečajú sa s voličmi. Na týchto stretnutiach obyvatelia miest a vidieka hodnotia cestu, ktorú sme už prešli, plne podporujú správnu politickú konцепciu, ktorú sme začali realizovať pred štvrtstoročím.

V tejto kampani bude zhodnotené všeobecné úsilie nás všetkých, to, čo sa dosiahlo v celej krajinе, okrese a obci. Budeme konfrontovať to, čo sa už urobilo s tým, čo ešte musíme urobiť. Načrtнемe nové plány ďalšej výstavby aj tých najmenších obcí. Je to celonárodná hospodárska diskusia, ktorá má obrovský význam. Potvrdzuje, že v socialistickom Poľsku my, pracujúci sme spolutvorcami najdôležitejších udalostí, stvárnjujeme naše vlastné, spoločenské dejiny, stali sme sa plnoprávnymi hospodáromi.

1. júna, v nedeľu, občania našej krajinu, my všetci, vo významnom politickom akte, akým sú v našej krajinie voľby poslancov do Sejmu a členov národných výborov, splníme našu občiansku povinnosť. Dáme výraz tomu, že naša dvadsaťtretiná cesta, spočiatku neobvykle fažka a plná prekážok, je pre našu krajinu najlepšia. Dalekozrakou a reálne zodpovedá našim životným záujmom a umožňuje stály pokrok. Priateľstvo, spojenectvo a spolupráca so Sovietskym zväzom, Československom, NDR a inými krajinami socialistického spoločenstva, zjednotenými vo Varšavskej zmluve, v aktívnom pôsobení pre mier v Európe a vo svete zaručuje našu bezpečnosť, nenarušiteľnosť našich hraníc.

Túto pravdu potvrdzujú nie slová ale fakty, každý rok ľudového Poľska oslobodeného od nadvlády domáceho a cudzieho kapitálu, uplynulých 25 rokov, počas ktorých sme v rýchлом tempe rekonštruovali národné hospodárstvo skoro štrnásťkrát znásobili výrobu, viac ako štvrtnásobne národný dôchodok, dosiahli sme obrovský pokrok v rozvoji osvety, v zovšeobecňovaní kultúry, vravia nám, že ľudová vláda pod vedením strany robotníckej triedy, v ne-narušiteľnom robotnícko-roľníckom spojenectve, spájajúc do jednoho menovateľa nezávislosť a socialismus má našu plnú dôveru, plnú podporu celej spoločnosti.

Volebný program, schválený 9. apríla na plenárnom zasadnutí Celopoľského výboru Fronty národnnej jednoty rysuje ďalšie úlohy na tejto ceste nášho rozvoja, ktorú sme zvolili pred 25. rokmi, načrtnuté v dnes už historickom Manifeste Poľského výboru národného oslobodenia. Táto cesta bola vybojaná kravou poľských partizánov a vojakov v boji proti fašistickým okupantom, v Poľsku, od Lenina po Berlin, na všetkých frontoch poslednej svetovej vojny, keď vďaka ďalekozrakej politike Poľskej robotníckej strany poľský národ v spojenectve so Sovietskym zväzom, prevzal svoj osud do vlastných rúk. Jubileum tohto najdôležitejšieho prelomu v dejinách poľského národa a štátu, v súlade so zvláštnym uznesením schváleným na tomto zasadnutí CV FNJ, bude mať mimoriadne slávnostný rámc.

Volebný program, uznesenie o oslavách 25. výročia ľudového Poľska, ako aj prejavy prednesené na zasadnutí CV FNJ uverejnila denná tlač, a v prenose rozhlas a televízia. Na tomto mieste však chceme predstaviť niektoré úlohy načrtнутé v programe spojené so všedným dňom nás všetkých, s perspektívami každej našej rodiny.

Volebný program FNJ všeobecne vytyčuje novú etapu rozvoja našej krajinu. Obsahuje všetky zložky nášho národného hospodárstva, spoločensko-politickej situácie doma a vo svete, úlohy v oblasti osvety a kultúry, úlohy orgánov ľudovej vlády a pôsobnosti Fronty národnnej jednoty. Určuje úlohy už nie len kvantitatívne, ale aj kvalitatívne, aby sa v zmenených súčasných podmienkach, vzhľadom na zvýšené požiadavky našej spoločnosti, rýchlejšie a správnejšie dosahovali vytýčené ciele.

To znamená, že vstupujeme do novej etapy intenzívnejšieho ekonomickejho rozvoja, ktorý kladi požiadavky lepšej práce nás všetkých vo všetkých oblastiach národného hospodárstva, v úzkom spojení s rozvojom vedeckých výskumov, vyššie kvalifikácie odborných kádrov, dokonalejšie metódy plánovania a riadenia, nové formy práce Sejmu a národných výborov, ako hospodárov na svojom teréne.

Avšak zvyšovanie sociálnych výdobytkov pracujúcich, ďalší rast životnej úrovne, bohatstvo našej krajinu, v rozhodujúcej miere závisí od pracovných výsledkov každého z nás, celého národa. Taká je

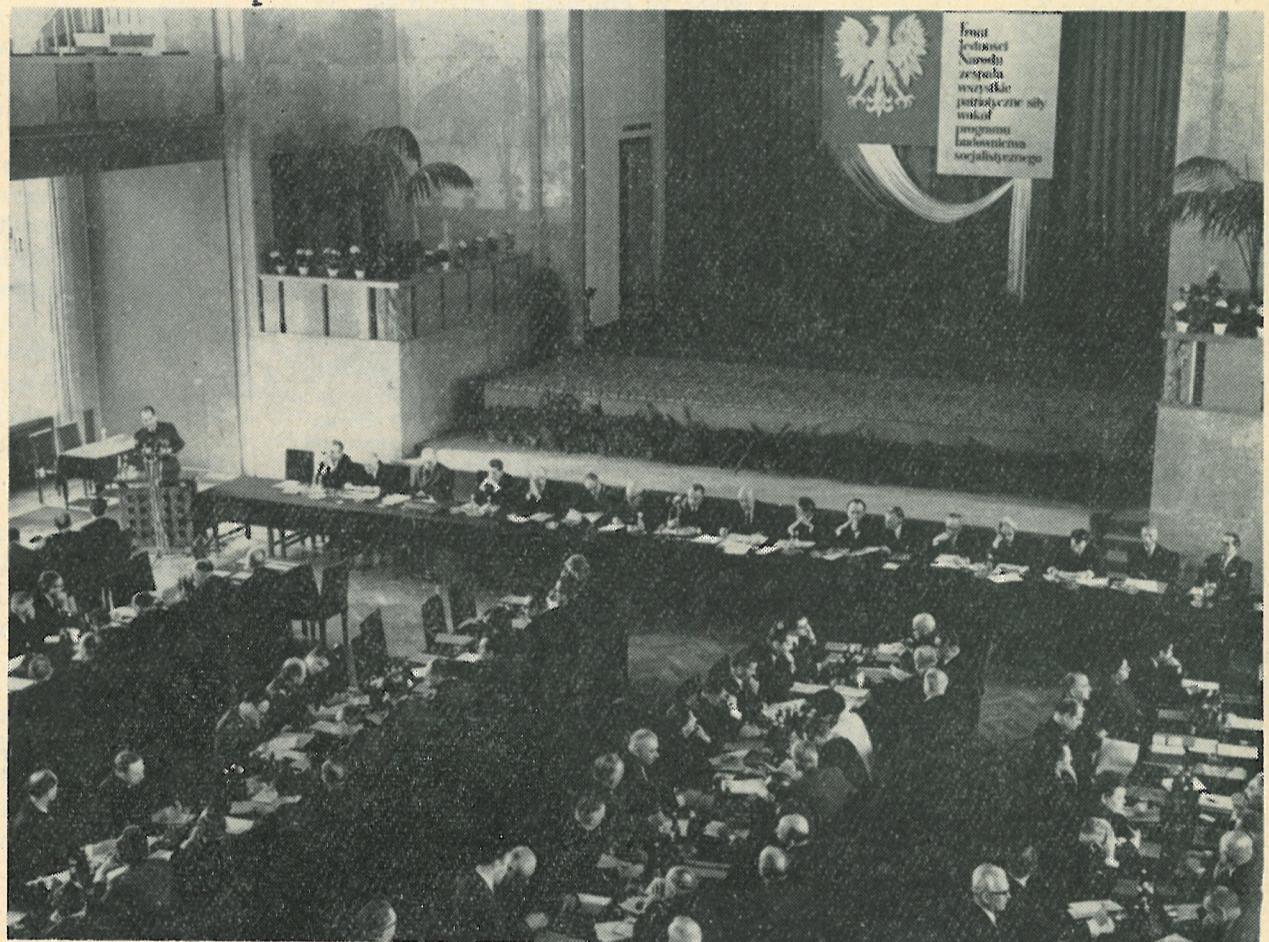
výrečnosť skúseností dvadsaťpäťročia. Táto myšlienka preniká tiež predpoklady volebného programu, programu budovania silného a bohatého Poľska, usmerneného na človeka, jeho túžby a nádeje.

To znamená, že každý občan našej krajinu je povinný čestne vykonávať prácu na zverenom miestu, v prospech celej spoločnosti. Pripromeňme na tomto mieste výpoved I. tajomníka UV PZRS Wladysława Gomułku, obsiahnutú v správe na V. zjazde strany: „Národný dôchodok je majetkom celej spoločnosti, teda o výške prostriedkov k delbe rozdruhuje dobrá práca a efektívne hospodárenie“.

Na tempo a veľkosť rozvoja Poľska bude mať vplyv nielen naša práca, ale aj integrácia socialistických krajín. Preto aj volebný program upozorňuje na nutnosť široko chápanej hospodárskej a vedecko-technickej spolupráce, opretej na delbu práce, na specializovaných perspektívických plánoch a výmene tovarov medzi krajinami RVHP, ktorá je súčasne činiteľom zomknutosti členských štátov Varšavskej zmluvy, ktorej obranná moc je neprekročiteľnou hrádzou proti každej agresii v Európe.

POKRAČOVANIE NA STR. 4

Pohľad na plenárne zasadnutie CV FNJ. Za predsedníckym stolom: I. tajomník UV PZRS W. Gomułka, predseda Statnej rady Marian Spychalski, predseda Rady ministrov J. Cyrankiewicz, predseda NK ZES Cz. Wycech, predseda UV DS Z. Moskwa a iní poprední stranici a štátni činiteľia. Na tribúne člen Politbyra, tajomník UV PZRS J. Szydłak.

V predvolebním období je z hlediska hospodárov dôkladne a všeobecne probíran dosavadný i ďalší rozvoj lodžskej oblasti. Je hodnocena činnosť národných výborov a jejich orgánov v uplynúciom volebním období. Porovnáva se uskutečňovanie volebného programu a plnení postulátov voličov z volebnej kampane v roku 1965. Je zdôrazňovan podíl obyvateľa na úspešných, dosažených v jejich volevodství.

Pri hodnocení provádzenných úkolov výplývajúcich z volebného programu, ktorého bylo uskutočnené na spoločnom zasadnutí vojvodského výboru FNJ a WRN v Lodži bylo zjištěno, že realizace úkolov vytýčených pred čtyřmi lety probíhalo v souladu s plánem a prinášalo očekávané hospodárske a sociálne-existencné výsledky. Pouze v prubehu posledných ďalších rokov bolo určeno na investíciu náklady 17,5 miliard zlотов, z toho pries 7 miliard na průmyslovú výstavbu. Díky tomu se výroba výrobkov neustále zvelebuje. Byly postaveny nové průmyslové závody a rozšíreny staré. Byly postaveny a ďalej sa stavaj nové školy, obytné domy, je rozširovaná síť zdravotníckych stredisek. Úspešne pracujú kulturné strediská. Pro potreby zemědělství je provádzena meliorace polí, luk a pastviš, stavaj sa filiálka POM, kanalizácia a byty pro agronomy a zverolekařská strediska. Zlepšuje sa také zaopatrení vesnic a zemědělství pitnou

vodou a elektrifikace zemědělských hospodársství. Bylo zjištěno, že lodžské volevodství se mění ze zemědělsko-průmyslové oblasti v průmyslově-zemědělskou.

Kladné změny lze pozorovať také na úseku těsnější spolupráce WRN a jejich orgánů s veřejností. Ve srovnání s minulým volebním obdobím značně vzrostl počet besed členů výboru s voliči, což ovlivnilo postoj občanů a zmo-

žich menšin, plnou podporu volebnímu programu a úkolům nejbližší pětiletky.

Tato velká aktivita veřejnosti, její angažovanost a podíl na práci i účast na veřejných závazcích k všeobecnému dobru projevily se také na obvodním predvolebním konferenci stranických okresních organizací, které jsou složkami volebního okruhu č. 47 a to: belchatowského, łaského, lodžského a dále Pabianic a Zgierze.

hlásil tajemník E. Gajewski, je nutno využít k účelům popularizování úkolů, obsažených ve volebním programu a k jejich uskutečňování. Dále prohlásil, že ofenzívní práce stranických organizací v období predvolební kampane by měla vycházet vstřík všem problémům, o něž se veřejnost zajímá.

V diskusi, která nastoupila po tomto projevu, upozorňovali delegáti na všeobecný rozvoj jednotlivých oblastí, hovořili o práci členů národných výborů a poslanců a o nutnosti pokračovat v užitkových setkáních s voliči. Zdôrazňovali, že značná časť postulátu a návrhů občanů byla uskutečněna. Další jsou uskutečňovány, nebo jsou předmětem diskusi sejmových komisi; např. otázky úhrady škod způsobených lesními zápalami, což je neustálou starostí zemědělců, bude vyřešena v novém, připravovaném zákonu o státním lesním hospodářství.

Mnoho míst v referátech bylo věnováno státnostem občanů oblastí, ktoré delegáti reprezentovali. Pro okres Łask jsou např. velmi dôležité rozsah a kvalita melioračních prací a také otázky spojené s elektrifikací. Okres Bełchatów opět nutně potřebu hospodářskou aktivizaci, protože zde byly zastaveny veškeré průmyslové investice a nastoupilo zvýšení migrace do jiných oblastí státu.

A. A.

ROZVOJ LODŽSKÉ OBLASTI

bilizovalo lodžskou veřejnost k realizaci úkolů společně s národními výbory.

Obzvláštní pozornost v právě probíhající diskusi je věnována dalšímu všeobecnému rozvoji měst a venkova. Na každém úseku jsou vytýčené významnosti pracujících, jsou značné a zdůraznil také, že politické a veřejné oživení, které nastoupilo v období před V. sjezdem strany, se nyní soustředí kolem 25leté existence lidového Polska.

Pozastavme se u některých problémů, o nichž na uvedené konferenci hovořil tajemník KV PSDS E. Gajewski. Prohlásil, že výsledky končícího se volebního období Sejmu a národných výborů, obzvláště na úseku sociálních významností pracujících, jsou značné a zdůraznil také, že politické a veřejné oživení, které nastoupilo v období před V. sjezdem strany, se nyní soustředí kolem 25leté existence lidového Polska. Tento atmosféry zesílené aktivity, pro-

Podhale a najmä Spiš a Orava majú podstatné príčiny, aby kalkulovali čo najrozumnejšie tak prostredkami, ako aj ľudskou iniciatívou, lebo ešte stále vyskytujú sa teda veľké potreby a mnohé požiadavky, ktoré inde patria už minulosti a tu ešte stále sú každodennou výzvou. Obecné národné výbory v Čiernej Hore a Harklovej (ku ktorým patrí aj dedinka Fridman) v Nowotargskom okrese môžu sa pochvaliť peknými výsledkami dosiahnutými v priebehu uplynulého volebného obdobia, ktoré obsahujú veľa spoločenskej iniciatívy. Tieto obce sú na území Spiša — musíme to zdôrazniť preto, že v tejto oblasti vzniká veľká investícia päťročnice — priehrada na Dunajci. A hoci sa to netýka všetkých obcí, predsa v dôsledku toho budú nasledovať podstatne klesné zmeny.

Aké výsledky má MNV Čiernej Hore? **JAN BUDZ**, člen okresného a miestneho národného výboru takto nám píše:

„Miestni obyvatelia v rámci svojpopomocných prác, za pomoc Okr. výboru

NA PRÍKLADE MV ČIERNA HORA A HARKLOVA

vybudovali 2 km úsek cesty medzi Tribšom a Čierňou Horou. Po tejto ceste od decembra 1968 už prechádzajú autobusy PKS, ktoré dovážajú zamestnancov do Nowotargských závodov kožiarenského priemyslu. Ďalší úsek cesty (asi 800 m.) je vo výstavbe a bude ukončený na jar. Miestna základna škola č. 1 bude poširená, už sa na tom pracuje. Občania svojpopomocne dovážali kamene a štrk, okres pomohol stavebným materiálom. Je to miemoriadne dôležité, nakoľko učitelia a žiaci majú súčasne veľmi fažké podmienky práce a vyučovania. Ďalším kladom je výstavba vodovodov. V Čiernej Hore roľníci vybudovali už tri vodné nádrže a 15 gazdovstiev má vďaka tomu dobrú, pitnú vodu. Výstavba vodovodov zlepšuje hygienické podmienky a slúži protipožiarnej potrebám. Základná škola č. 2 v Čiernej Hore bola už pošrená. Začala tiež výstavba cesty vedúcej do Repisk.“

Co sa týka plánov do budúcnosti **JAN BUDZ** — člen národného výboru predkladá tie najsurnejšie a vyaratúva až 10 podľa neho najpotrebnejších požiadaviek: **nutnosť výstavby cesty cez Čiernu Horu — Zagóru a spojenie tejto cesty s cestou do Jurgova. Ukončenie poširovania školy č. 1, prestavba cesty do Repisk a Jurgova, pokračovanie vo výstavbe vodovodov. Ďalej zdôrazňuje nutnosť ustálenia skutkového vlastníckeho stavu pôdy a prevedenia komasácie. Navrhuje pošrenie (spoločne s MNV v Bukowinie) zdravotného stre-**

diska v tejto obci. V ekonomickej oblasti na popredné miesto sa vysunuje nutnosť výstavby ďalších silážnych jám a hnojárni i pokračovanie v rolníckom školení.

Aj MNV v Harklovej môže sa pochvaliť. Tajomník MNV v Harklovej **JAN BRYNCZKA** nám oznamuje: „V priebehu posledného volebného obdobia 1965-69 volebný program bol realizovaný v súhlase s plánom. Na poprednom mieste je elektrifikácia Fridmana. Děbna a Harklovej prevedená roku 1968. Celkové náklady činili 3.923 tis. zl. (v tom pomoc štátu 1.662 tis.). Svojpomocné práce obyvateľov pri elektrifikácii sa vyjadrujú sumou 300 tis. zl. V dedinke Děbno bola pošrená základná škola. Aj tu ľudia v svojpopomocných práciach odpracovali 130 tis. zl. Bola tiež prevedená generálna oprava mostu na rieke Bialka a Dunajci a opravená cesta Děbno-Fridman. Vo Fridmane boli vybudované 3 želbetónové stupne na potoku a zároveň bol potok vyložený kameňmi v dĺžke asi 500 m. Konečne začalo poširovanie základnej školy v Szlembarku. Tajomník MNV písuc o objektívnych ľažkostach s realizáciou programu FNJ zdôrazňuje: „Tažkosti spôsobila stavba vodnej priehradky v Czorsztyne a stavba cest k tejto priehrade. V dôsledku realizácie tejto investície neobdržali sme povolenie na stavbu základnej školy vo Fridmane, na výstavbu obchodov vo Fridmane a Děbne. Tieto objekty malí by byť vybudované v rámci budúceho programu FNJ. Plánujeme tiež výstavbu obecnej klubovej vo Fridmane a asfaltovanie cesty cez obec. V dedinke Szlembark plánujeme zavedenie telefónu a vybudovanie cesty. Aj dedinka Knurów potrebuje školu a telefón. V Harklovej zasa musíme vybudovať chodníky a protipožiarunu nádrž.“

Toto sú v skrátke hlásenia ľudí, ktorí s gazdovlivo starostlivosťou myslia na verejnú záležitosť. Ostatne zdôrazňujú, že len kolektívnej prácou všetkých občanov, iniciatívou miestnych aktivistov, bude sa môcť v najbližšom čase vyriešiť rada súrnych potrebných záležitostí.

Korešpondencia z Harklovej zdôrazňuje, že dedinka Fridman je obývaná poľskými občanmi poľskej a slovenskej národnosti, ktorí zhodne spolunažívajú. Je v tom veľka zásluha terajšieho predsedu MNV **JÁNA TOMECKÉHO**, ktorý pre verejnú záležitosť vie získať všetkých a ktorý spravodivo posudzuje problémy obidvoch národností. Tak isto korešpondencia z Čiernej Hore podčiarkuje, že terajší predseda MNV **SEBASTIÁN GROCHOLA** je predovšetkým verejne činný, je každodenne medzi roľníkmi, žije ich niekedy veľmi zložitými problémami. Tento moment obetavosti pre dobro celku chceme miemoriadne zdôrazniť, vtedy je motorom ďalšieho rozvoja vidieka.

Väčšie — najmä však na Spiši a Orave — je ešte veľa práce. Celenia novozvolených národných výborov i všetci občania týchto terénov kladú si nové úlohy. Realizácia týchto úloh bude závisieť od mnohých činiteľov, z ktorých najdôležitejšimi je spoločenská iniciatíva a ekonomický výpočet.

M. BRZOZA

DOKONČENIE ZO STR. 3.

A to zasa znamená priaznivý, mierový rozvoj našej krajiny. Preto aj volebný program tak zdôrazňuje naše miesto a úlohu v tábore mieru, v spoločenstve bratských socialistických krajín. Budeme naďalej upevňovať spojenectvo, priateľstvo a spoluprácu so všetkými bratskými socialistickými krajinami a predovšetkým so Sovietskym zväzom — hľadať volebný program. To je a bude základným predpokladom našej zahraničnej politiky.

Vystupujeme a budeme naďalej vystupovať proti agresívny počiniam svetových imperialistických kruhov, najmä v Spojených štátach, ktoré povzbudzujú preteky v zbrojení chceli by zadržať beh dejín a siahnut po vládu nad svetom. V Ázii ohrozenie mier barbarská agresia USA vo Vietname, a na Blízkom východe stálym prameňom vojny je trvajúca izraelská okupácia arabských území a neustále ozbrojené provokácie. V Európe hlavným zástancom sil, ktoré usilujú o zrušenie výsledkov II. svetovej vojny sú vládnuce kruhy NSR i šovinistické a neohitlerovské sily, prichadzajúce tam k slovu.

Sme za upevnením mieru a bezpečnosti na základe nenarušiteľnosti hraníc ustálených po II. svetovej vojne a za mierovým spolunažívaním a spolu-

prácou všetkých krajín, bez ohľadu na spoločenské zriadenie, na základe rovnosti a vzájomného prospechu.

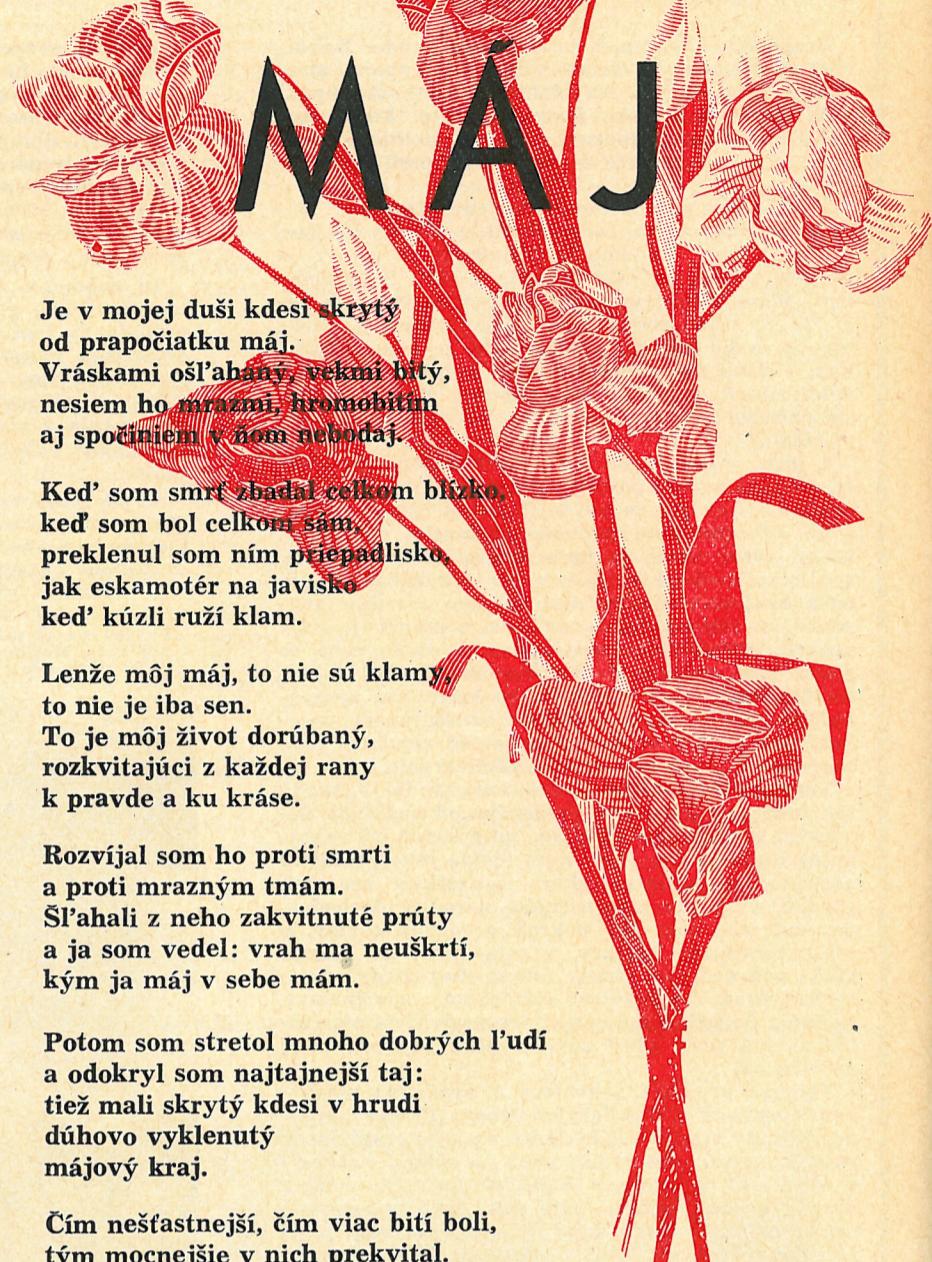
Volebný program formuluje našu plnú podporu mierovej iniciatívy obsiahnejcej v Budapeštianskej výzve týkajúcej sa zvolania celoeurópskej konferencie za účelom prediskutovania problémov bezpečnosti a spolupráce na našom kontinente.

V priebehu uplynulých rokov naša spoločnosť svolila politickým presvedčením a svojou aktivitou často dávala výraz ideologickej angažovanosti, plnej podpory politiky PZRS a iných stran, tvoriacich jadro FNJ. Lebo, ako to vo svojom prejave na plenárnom zasadnutí zdôraznil predseda Celopoľského výboru FNJ, predseda Štátnej rady Marian Spychalski: „V Ľudovom Poľsku nie pôvod ani majetok, nie národnosť ani pomer k náboženstvu, ale predovšetkým práca a oddanosť verejným záležitosťam určujú miesto občana v spoločnosti.“

Vo veľkej práci celého národa je miesto pre každého, zodpovedajúce jeho vzdelaniu, schopnostiam a občianskemu postoji voči vlasti. Všetci spoločne tvoríme, spolurozhodujeme a spoločne pracujeme. Práve preto volebný program FNJ je naším spoločným programom, ktorý obsahuje sny celej

JÁN KOSTRA

Z A T E N

Je v mojej duši kdeši skrytý
od prapočiatku máj.

Vráskami ošľahany, veľmi hritý,
nesiem ho mraznú, hromobitnú
aj spociňem v ňom nebodať.

Ked' som smrť zbadal celkom blízko,
ked' som bol celkom sam,
preklenul som ním priepladisko,
jak eskamotér na javisko
ked' kúzli ruží klam.

Lenže môj máj, to nie sú klamy,
to nie je iba sen.
To je môj život dorúbaný,
rozkvitajúci z každej rany
k pravde a ku kráse.

Rozvíjal som ho proti smrti
a proti mrazným tmám.

Sláhalo z neho zakvitnuté prúty
a ja som vedel: vrah ma neuškrtí,
kým ja máj v sebe mám.

Potom som stretol mnoho dobrých ľudí
a odokryl som najtajnejší taj:
tiež mali skrytý kdeši v hrudi
dúhovo vyklenutý
májový kraj.

Čím nešťastnejší, čím viac bití boli,
tým mocnejšie v nich prekvital.
Dnes zastali sme na bitevnom poli,
na brehu nových zúrodených rolí,
vo vŕúdnom svetle továrenských hál.

za ten máj, ktorý v srdciach ľudí
od prapočiatku zrel.
A stavia ho ponad temné prúdy
jak oblúk dúh vyklenutý
zo spravodlivých čistých ciel.

PROGRAM NAŠEJ SPOLOČNEJ PÓSOBNOSTI

našej spoločnosti, snahy aj našich národnostných menší. Je programom sily a rozvoja Poľska, úspechov všetkých pracujúcich v krajine, na realizácii ktorého by sme sa mali podieľať aj my, Česi a Slováci — občania Ľudového Poľska. Každý z nás mal by sa tiež pričíňať podľa svojich možností k plnej realizácii súčasného 5-ročného plánu i budúcej päťročnice, ktorá bude smernicou pre činnosť poslancov a členov národných výborov, našich mandatárov, ktorých zvolíme 1. júna.

S volebným aktom sa totiž spája nielen ekonomická bilancia dosiahnutých výsledkov a požiadaviek, ale aj diskusia o najlepších smeroch budúceho rozvoja krajiny.

Našou odpoveďou na volebný program FNJ, ako na výzvu Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku mal by byť spoločenský aktívny postoj v predvolebnej kampani. Odpoveďou mala by byť všeobecná účasť vo voľbách, odovzdanie našich hlasov na kandidátov Fronty národnej jednoty. Týmto vyjadrim plnú podporu pre úlohy kladené celej našej spoločnosti.

ADAM CHALUPEC

KANDIDÁTI NA POSLANCE ZE ZELOVA A KUCOVA

Naši čtenári ze Zelova a Kucova budou volit poslance Sejmu a členy národných výborů ve volebním okruhu č. 47, k němuž náleží okresy: belchatovský, laský, lodžský a města Pabianice a Zgierz.

V tomto okruhu jsou navrženi následující kandidáti na poslance Sejmu: MARIA MILCZAREK — předsedkyně celostátní organizace Rady žen, CZESŁAW SADOWSKI — předseda prezidia WRN w Lodži, BRONISŁAW CIENIEWSKI — mistr v ZPB Zelov, ROMAN KACZMAREK — předseda vojvodského výboru SD v Lodži, CZESŁAW ZAPART — mistr z ZPB „Boruta“ Zgierz, BLANDYNA KOTT — textilní ing., dispečerka Závodu bavln, průmyslu Bojovníku revoluce 1905 v Pabianicích a HENRYK BILIŃSKI — vět. lékař, vedoucí okresního zvěrolékařského střediska v Belchatově.

KANDIDÁTI NA ČLENOV VOJVODSKÉHO NÁRODNÉHO VÝBORU ZO SPIŠA A ORAVY

JÁN BUDZ — kandiduje na člena VNV v Krakove z oblasti Spiša. Je učiteľom základnej školy v Ciernej hore, má účtu ako vychovavateľ mladého pokolenia a aktivný verejný činiteľ. V uplynulom volebnom ob-

dobí zastával funkciu člena MNV, člena dozornej rady GS, ako aj predsedu revíznej komisie rolnického krúžku. Aktívne pracuje v Obecnom výbere PZRS. Kandidátom na člena VNV je prvýkrát.

FRANCISZEK CHOWA-NIEC — je tajomníkom OV PZRS v Jablonke. V poslednom volebnom období bol aj členom VNV, má dôveru a popularitu voličov z oblasti Oravy. Je známy ako iniciátor výstavby priemyselného podniku pre túto preludnenú oblasť a stále predkladá na zasadnutiach v patričném orgánom túto všeobecnú požiadavku občanov Oravy. V priebehu voleb-

ného obdobia 9krát sa stretol s voličmi a vybavil celý rad návrhov prihlásených miestnym obyvateľstvom.

Súčasne je opäť kandidátom do Voj. nár. výboru v Krakove.

JOZEF ŁOPUCH — je predsedom MS ZMW v Podvlku a predsedom rady dobre pracujúceho klubu rolníka. Je pritom mladým, ale skúseným a vzorovým rolníkom. Do VNV kandiduje prvýkrát.

DOMINIK STANEK — z Nižných Lapš, podpredseda OK ZSL, je tiež opäť opäť kandidátom do VNV. Bol členom národného výboru a prezidia MNV vo Vyšných Lapšoch. Poznajú ho v tejto oblasti najmä ako verejnúho činiteľa. V priebehu volebného obdobia sa 7krát stretol s voličmi, teší sa ich dôvere a úcte.

KANDIDÁTI NA ČLENOV OKRESNÉHO NÁRODNÉHO VÝBORU V NOWOM TARGU Z ÚZEMIA SPIŠA A ORAVY

VOLEBNÝ OBVOD Č. 1
(Veľká Lipnica, Malá Lipnica, Horná Zubrica)

mnohé odvetvia hospodárenia. Je prvýkrát kandidátom do ONV.

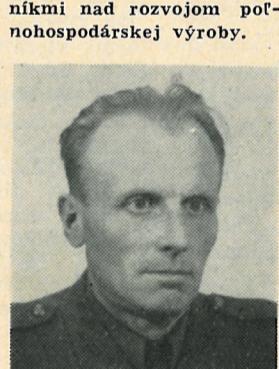

BOLESŁAW BOGACZ — je učiteľom v Hornej Zubrici. Ako aktivista PZRS teší sa všeobecnej úcte, najmä medzi mládežou. Zastáva tiež funkciu predsedu mietnej skupiny ZMW, ktorá správne pracuje pod jeho vedením.

LUCJAN DURMAN — je okresným veliteľom MO v Nowom Targu. Je tiež členom pléna a exekutívny OV PZRS. Za vzorné plnenie povinnosti a spoločenskú prácu je vyznamenaný zlatým a strieborným križom za zásluhy. S obyvateľmi Spiša a Oravy udržuje stále styky, na častých stretnutiach s nimi diskutuje o životných záležitostach verejnej bezpečnosti.

JÓZEF KOWALCZYK — aktivista nestranič. Na svojom skoro 5-hektárovom pozemku vzdorie rozvíja

EDWARD PAŽDZIOR — je vedúcim základnej školy v Malej Lipnici. Plní tiež verejnú funkciu II. tajomníka Obec. výb. PZRS. Bol iniciátorom mnohých svojpomocných prác, najmä pri výstavbe školy a cest. Teší sa všeobecnej úcte, pracuje spolu s rolníkmi nad rozvojom polohospodárskej výroby.

JAN SLABY — aktivista ZSL pracuje v lesníctve

v Hornej Zubrici. Je vznámym pracovníkom. Vyznamenáva sa tiež pri iniciovaní a realizácii svojpomocných prác.

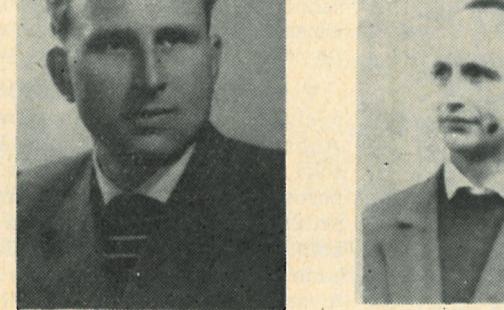
JANINA SZYMALA — je robotníckeho pôvodu a má vyššie vzdelanie. Pracuje ako učiteľka v základnej škole v Malej Lipnici. Nestranička.

OBVOD C. 2
(Jablonka, Podvilk, Pekelník)

ALOJZY BRZĄKAŁA — pracuje v obecnom družstve v Jablonke. Je členom PZRS na Orave. Pôvodom rolník. Prvýkrát kandiduje na člena ONV.

STEFAN CHOWANIEC — je predsedom miestnej skupiny ZSL v Podviku. Na 7-hektárovom pozemku vzdorie rozvíja výstavbu vodovodov na výšku 100 m. Prvýkrát je kandidátom na člena ONV.

JÓZEF ŁOPUCH — písali sme o ňom ako o kandidátovi na člena VNV.

MARIA NEMTUSIÁK — je aktívnu členkou ZMW v Chyžnom. Pracuje na vlastnom gazdovstve. Nestranička. Prvýkrát je kandidátom na člena ONV.

CZESŁAW SZYMECZKO — je riaditeľom Obuvníckeho kombinátu Podhale. Položil zásluhu v diele rozvoja tohto podniku, v ktorom mnohí občania zo Spiša a Oravy našli prácu. V priebehu posledného volebného obdobia bol tiež členom ONV. Je členom exekutívny a pléna OV PZRS.

VOLEBNÝ OBVOD Č. 5
(do tohto obvodu patrí Čierna Hora, z ktorej kandidátom na člena ONV je:

ANIELA DRAŽKOVÁ — má vlastné gazdovstvo vo Vyšných Lapšoch. Je zasluženou členkou Krúžku dedinských gazdiniek a organizátorkou mnohých svojpomocných prác. Už veľa rokov je členkou ONV. Členka PZRS, dlhoročná členka pléna okresnej stranickej organizácie. Veľmi populárna medzi vidieckymi ženami.

JAN KOŁODZIEJ — rolník z Novej Belej. Predsedu miestnej skupiny ZSL. V teréne známy aktivista ľudového hnutia. Jeho ráujiem sa sústreduje na výstavbu vodovodov na výšku 100 m. Prvýkrát je kandidátom na člena ONV.

ANNA MOGIŃSKA — býva v Novej Belej. Pra-

cuje na vlastnom gazdovstve. V poslednom volebnom období bola aktívnu členkou ONV.

STANISŁAW STEC — je tajomníkom Obec. výb. PZRS v Nedeci. Za verejnú činnosť vyznamenaný zlatým križom za zásluhy. Už veľa rokov je členom okresnej stranickej organizácie. V teréne ho poznajú, ako iniciátora a organizátora mnohých svojpomocných prác na území Spiša. Je vedúcim školy v Nedeci.

AKTUÁLNE TÉMY

ROZPRÁVAME S GENERÁLNYM PROJEKTANTOM PRIEHRADY NA DUNAJCI MGR. INŽ. A. ŁASKÝM

ŽIVOT: Co sa aktuálne robí na staveništi budúcej priehrad?

Inž. A. ŁASKI: Súčasne sa pracuje na výstavbe dvoch hlavných ciest Dębno — Fridman — Nedeca vrátane so stavbou mostu na (Bialke) a Krośnica — Kąty cez Pieninský národný park (vrátame s výstavou mostu na krośnickom potoku). Zároveň sa pracuje na násypoch pod budúcou stanicu vysokého napäťia v doline Niedziczanki. Tiež v doline Niedziczanki začína sa pracovať na príprave ďalších ciest vedúcich k budúcej veľkej stavbe, pripravujú sa dojazdy k budúcom sídliskam, v ktorých budú bývať zamestnanci stavebných podnikov a do oblasti Nedeckého hradu.

ŽIVOT: Sú to teda prípravné práce...

Inž. A. ŁASKI: Áno, ale len laik si myslí, že tie práce sú malé. Príprava terénu je dôležitou a precíznu záležitosťou, ktorá si vyžaduje solidnú prácu. Prvoraďou je príprava ciest a len vtedy stavebné podniky môžu začať vlastné práce. Nezávisle

od stavby ciest sa prevádzajú geologické výskumy a ďalšie skúmanie podkladov budúcej hlavnej priehrad, ako aj také isté práce na ceste Dębno — Maniowy — Kluszkowice. Pre odborníka je to normálny postup práce...

ŽIVOT: Nemôže však takáto situácia u priemerneho človeka vyvolávať dojem, že sa robí málo, a dokonca, že výstavba može byť zastavená?

Inž. A. ŁASKI: Vysvetlil som na čom sa pracuje. Správy o tom, že sa nebude budovať sú neopodstatnené. Môžu však prameniť z toho, že súčasne isté práce končia, a pracovné časy likvidujú svoje základne a odchádzajú. Napríklad teraz sa predvída ukončenie banských práce v oblasti samotnej priehrad. Je to úplne normálne v prípravných pracách tohto typu. A práve toto môže vyvolávať u laikov dojem, že sa tu niečo brzdí, alebo že sa v obec nebude budovať. Súčasne neexistujú žiadne direktívy, ktoré by menili schválené investičné plány, o ktorých ste už niekoľkokrát písali vo Vašom časopise, ktorý radi čítajú na tých terénoch. Ostatne miestni obyvatelia sú investorom bežne informovaní na schôdzkach, ktoré sa konajú každý mesiac za účasti okresných a vojvodských orgánov. Je to jediný prameň autoritatívnych správ o výstavbe prie-

hrady na Dunajci. Zároveň prostredníctvom vášho časopisu chcel by som oznámiť, že Investičná správa v Krakove, ul. Manifestu Lipcowego 22, môže poskytnúť dodatočne podrobnejšie informácie. Túto Investičnú správu vede riaditeľ Jagiełło, a jeho zástupcom je riaditeľ Cedrowski, tam môžu byť adresované všetky otázky.

ŽIVOT: Pri tejto príležitosti ešte jedna záleženosť intervenčného charakteru. MNV vo Fridmane sa sťažuje, že v dôsledku tejto investície nedostali povolenie na výstavbu školy vo Fridmane a obchodov vo Fridmane a Dębne.

Inž. A. ŁASKI: Sťažnosť vyplýva asi z nedozoru menia. Ani výstavba priehrad, ani budovanie ochranných hrádzí v Dębne a Fridmane nemôžu byť príčinou akýchkoľvek fažkostí pri výstavbe školy alebo obchodov. Pri tejto príležitosti chcel by som oznámiť rolníkom z Fridmana a Dębna, že v týchto dedinkách budé vyvlastnenie nie 500 ha pôdy, ako píše MNV, ale okolo 100 ha v Dębne a asi 220 ha vo Fridmane. Je to nutné. Obetuje sa (ostatne za vyvlastnenú pôdu sa platí) menšie dobro, aby sa vytvorilo väčšie spoločenské dobro, akým je priehra.

Rozprával: MARIAN KAŚKIEWICZ

Mimořádne plenárum ústredného výboru KSČ, ktoré zasedalo 17. dubna v Praze, je svetovým mímenním hodnoceno ako rozhodujúci pro budoucnosť Československa. S myšlenkou o této budoucnosti je spojeno prohlásenie pléna k národum českému a slovenskému. Ústrední výbor zdôrazňuje v prohlásení leninské zásady politiky KSČ a její proletárskej internacionálismus a snahu o rozvoj socialistické demokracie a společného státu Čechů a Slovákov, ktorí súčasne se Sovetským súzem a ďalšími socialistickými státy je nedelitelnou súčasťou svetového socialistického systému. Upímné snahy o prekonání řady nahromadenej protichudnosti ve stranach i společnosti, a zvláště perspektiva vyriešení problémového dalašia socialistického rozvoja vyburcovaly zdravé sily obou národov, upímné vérne ideámu socialismu. Avšak súčasne se vyskytly různé opozicióny proudy, ktoré zneužívajú demokratické slobody a vyhlašujú různá pseudodiktálna a demagogická hesla stále cílevědoměji směrovaly ne k rozvoji, ale rozkladu socialistické společnosti.

vensku a zvláště tých, ktoré jsou nutné k správnej priprave XIV. sjezdu strany a voleb do zastupiteľských orgánov.

Jsme rozhodnuti — stojí v prohlásení — vést ČSSR k novému rozkvetu a neroborným spojenectvím se Sovetským súzem a ďalšími socialistickými státy zajistit jí trvalou mirovou budoucnosť.

Ústrední výbor strany vyzývá dělníky a rolníky, inteligenci a všechny další vrstvy národa, mládež, všechny organizace národní fronty a všechny členy ROH, aby podporili toto kladné úsilí strany, jejímž cílem je zajistit šťastnou a klidnou budoucnost obou národů.

Nové zvolený první tajemník ÚV KSČ dr. Gustáv Husák prednesl na plénu referát, v némž načrtl aktuálnu situaci a vytýčil směrnice po dalašiu činnosti Komunistické strany Československa a obou národov, českého a slovenského. KSČ — prohlásil — je stranou vedoucí a není jí lhostejná, co se děje v jejich řadách. Jsme odpovědní za osud 14 milionů lidí, za jejich životy, jejich ekonomickou a sociální situaci.

S MYŠLENKOU O BUDOUCNOSTI

Hlavní úsilí využívalo především ve směru postupného slabení ideového, politického a organizačního jednoty KSČ jako základní záruky výstavby socialismu v Československu, ohrozily vedoucí úlohu strany ve státě a ve společnosti. Paralizovaly její akceschopnost, usilovaly o podkopání státní moci a měly velmi negativní vliv na hospodářský rozvoj.

V uplynulém roce ÚV mnohokrát projednávala tuto záležitosť a upozorňovala na vážné nebezpečí, hrozící ze strany pravicových sil, které by mohlo vést k vládní krizi.

Nepodařilo se konsolidovat situaci, vznikaly stále nové krizové stavby.

Rozvoj udalostí v posledních týdnech, jejichž vyvrcholením byly akce v noci z 28. na 29. března, když radost z vítězství v hokeji byla zneužita k protisovětským demonstracím, ještě víc vyhrotl krizový stav.

ÚV KSČ je přesvědčen, že první podmínkou k zlepšení situace je dosáhnout plnou akceschopnosti, především v samotném vedení strany. Z toho vyplývá nové uspořádání vedení strany, organizační i kádrové.

Ústrední výbor KSČ učinil nové zvolenému prezidiu předložit v nejbližší době návrh na další postup při řešení nejdůležitějších problémů společenského života v Československu.

Proto také hlavním úkolem stranického vedení je vydělat oba národy z dnešní krize. Jde o to, aby všechni, dělníci, rolníci a inteligence se mohli soustředit na svou práci, aby v klidné atmosféře byly řešeny všechny problémy, aby se radili i diskutovali o všech záležitostech a řešili je tak, jak se to děje v každém jednotném, kulturním, socialistickém státě.

Pokud jde o možnost klidného života v republice dr. Husák prohlásil, že je nutno upravit vnitřní vztahy, normalizovat vztahy k jiným státům, k našim spojencům, s nimiž je ČSSR spojená hospodářsky a vojensky, upravit vztahy k dobrým sousedům a tím spíše k bratrským státům; vytvořit takové vztahy, které odpovídají zájmům socialistického tábora, zájmům českého a slovenského národa.

Příští den po mimořádném plenáru KSČ se konaly ve všech krajích v Čechách a na Slovensku plenární schůze krajských výborů strany za účasti členů nového prezidia ÚV KSČ, kteří seznámili stranické organizace nižší úrovně s výsledky posledního pléna ÚV strany. Na všech plenárních schůzích byly výsledky pléna ÚV hodnoceny kladně a byla vyslovena podpora novému vedení ostrany a G. Husákově jako prvnímu tajemníkovi ÚV KSČ.

Z PORADY PREDSEDNÍCTVA ÚV KSČaS

Ako sme už oznamovali v dňoch 1. a 2. marca t.r. sa konalo spoločné zasadnutie predsedníctva ÚV KSČaS a hlavnej revíznej komisie Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku. Na zasadnutí sa o.i. predstavila správa Hlavnej revíznej komisie z prevedenia kontroly stanovovej a finančnej činnosti Spoločnosti v roku 1968 a prijatie bilancie Ústredného výboru za minulý rok, schválenie rozpočtu ÚV KSČaS a jeho terénnych zložiek na rok 1969, ako aj organizačné záležitosti, ktoré referoval tajomník ÚV Ján Onďica. Zasadnutia, ktoré viedol predseda ÚV KSČaS Ján Molitoris sa zúčastnil pozvaný predstaviteľ vnútorného oddelenia prezidia Vojvodského národného výboru v Krakove Feliks Bochenek. Obširnej a živej diskusii sa zúčastnila väčšina účastníkov zasadnutia, ako aj pozvaný host.

Správu Hlavnej revíznej komisie prednesol kr. Anton Baliga. Správa potvrdila, že činnosť Spoločnosti bola správna, hoci finančné prostriedky nezabezpečili plne všetky potreby, najmä vybavenie klubovní chýbajúcim náradím a plánovanej činnosti. Správa revíznej komisie upozorňovala tiež, že nie všetci členovia Spoločnosti plnia si povinnosti platenia členských príspevkov. Podľa komisie v tomto fakte treba hľadať oslabenie organizačnej práce Spoločnosti. Tento stav mal by sa tento rok radikálne zmeniť.

Komisia upozornila na nedopatrenia, ktoré sa prejavujú vo vedení finančnej dokumentácie na Obvodných výboroch a miestnych skupinách a odporúčala odstrániť týchto. Navrhla tiež, aby účtovník Ústredného výboru inštruuval aktivistov Spoločnosti, akým spôsobom by mali túto dokumentáciu viesť. Po diskusii návrh komisie bol prijatý a predsedníctvo schválilo prijatie bilancie za rok 1968.

Nový rozpočet Spoločnosti na prevádzkanie činnosti Spoločnosti tento rok zahrňuje zvýšenú dotáciu o 2,0 percentá, ako aj výšie vlastné príjmy o 38,0 percentá v pomere k minulému roku. Finančné prostriedky priznané Obvodným výborom na tento rok činia 57,6 percent celku rozpočtu KSČaS.

Predsedníctvo schválilo uznesenie, že v prvom rade treba zaistiť prostriedky na prevádzkanie celoročnej činnosti klubovní Spoločnosti a ich vybavenie. Zároveň predsedníctvo sa rozhodlo obrátiť na nadriadené orgány o priznanie dodatočnej dotácie na doplnenie vybavenia klubovní.

V priebehu diskusie o nákladoch spojených s nájomným za klubové miestnosti kr. Anton Baliga upozornil na nádmerne vysoké nájomné za klubovňu v Jablonke v porovnaní k ostatným a v mene komisie prihlasil návrh, aby klubovňa v Jablonke bola prestavaná na iné miesto, kde sa bude platíť nižšie nájomné a za upratovanie. Tento návrh podporili ostatní členovia predsedníctva z Oravy, ktorí sa zúčastnili zasadnutia.

Po diskusii, nakoľko zasadnutia sa nezúčastnili priami zainteresovaní, majitelia klubovní, ktorími je miestna skupina Spoločnosti, predsedníctvo rozhodlo konečne vyriešenie tejto záležitosti ponechať k spoločnému rozhodnutiu Obvodného výboru na Orave a miestnej skupiny v Jablonke.

Predsedníctvo súčasne upozornilo Obvodné výbyry, aby čo najefektívnejšie hospodariť finančnými prostriedkami v súhlase s rozpočtovými kvótfami. Čo sa týka zvýšenia počtu pracovných úvazkov inštruktora pre české strediská bolo rozhodnuté, aby sa obrátiť na nadriadené orgány.

Predmetom zasadnutia a rozhodnutí predsedníctva v organizačných otázkach bolo o.i.: zvýšenie organizačnej aktivity Obvodných výborov a miestnych skupín Spoločnosti, ako aj organizovanie kursov slovenčiny pre dospelých v Jablonke a Chyžnom; angažovanie na budúcu jesennú sezónu dodatočne organizačného inštruktora na Orave a Spiši; zabezpečenie odbornej pomoci hudobným súborom v Novej Belej a Malej Lipnici. Predsedníctvo prijalo na vedomie informáciu ÚV, že pre usporiadanie prevádzkanej na miestnych skupinách organizačnej dokumentácie budú vydané pomocné tlačívá. Toto bude spojené s patrniom inštruktážou Ústredného výboru pre terénnych aktivistov.

Mimoriadne veľa miesta v diskusi venuvali účastníci zasadnutia neobvykle dôležitej záležitosti, akou je zapojenie sa Spoločnosti do oslav 25. výročia Ľudového Poľska. Predsedníctvo sa obrátilo so slávnostnou výzvou na všetkých členov Spoločnosti, na celú českú a slovenskú národnostnú menšinu v Poľsku, aby sa aktívne zapojila do celonárodného hnutia záväzkov, ktoré prebieha našou krajinou na počest jubilea 25. výročia Ľudového Poľska (výzvu sme uverejnili v minulom čísle).

Na počest 25. výročia nášho Ľudového štátu bolo rozhodnuté zorganizať recitátoršku súťaž pre mládež. Boli určené na tento účel odmeny pre víťazov (podmenky súťaže sme uverejnili v aprílovom čísle). Predsedníctvo tiež prijalo na vedomie, že účasť Spoločnosti v celostátejnej akcii Turkus bude konkretizovaná na schôdzach Obvodných výborov na Orave, Spiši a v Zelove. Rozhodlo sa tiež, že bude organizovaná športová súťaž pod názvom Oravské letné hry a Spišské letné hry, o ktorej píšeme na str. č. 10.

25. výročie PLR oslaví Spoločnosť aj súťažmi, ktoré vypísal orgán KSČaS časopis Život. Sú to: Mojich 25. rokov v PLR a súťaž kresieb pre školskú mládež.

Počas diskusie o záležitostiach Života predsedníctvo rozhodlo, že sa obráti na všetkých členov Spoločnosti, na všetkých aktivistov, aby prejavovali ďalšiu starostlivosť o propagovanie a ziskávanie nových predplatiteľov nášho časopisu. Bolo rozhodnuté, že budúce zasadnutie predsedníctva Ústredného výboru KSČaS bude sa konáť v Zelove.

A. A.

M A L Á — V O L E B N Á

POKRAČOVANIE

LISTINY VOLIČOV

— súpis všetkých osôb oprávnených hlasovať. Súpis zostavujú, zvlášť pre každý volebný obvod, predsedníctvo národných výborov najnižšieho stupňa (obecné, mestské a v jednotlivých mestských štvrtach) priamo pred volbami. Každý volič musí byť v súpise voličov, aby mohol hlasovať, preto je v záujme každého voliča, aby zistil, či jeho meno je v súpise. Ak volič zistí omylem vo volebnej liste, každý, (nie len občan, ktorého sa to týka) môže omylem reklamovať v oblastnej komisií. Reklamáciu potom prešetri predsedníctvo národného výboru. Proti rozhodnutiu predsedníctva môže sa volič odvolať k súdu.

OPÄTOVNÉ VOLBY

— sú vypisané v prípade zrušenia platnosti volieb v danej volebnej oblasti a tiež vo voľbach do Sejmu, v prípade nižšej ako 50% volebnej frekventencie po prípade ak kandidáti nedostali absolutnú väčšinu hlasov.

PLATNOSŤ VOLIEB

— voľby sú platné vtedy, ak ich priebeh bol v súhlase s predpismi volebného práva. Platnosť voľieb do Sejmu potvrzuje Sejm. Voľby do národných výborov, v prípade nedodržania volebného zákona, alebo ak za zistí, že hlasovanie sa nekonalo podľa predpisov — vyhlasuje za naplatné Státna rada. V prípade zrušenie platnosti voľieb nariaďuje sa opätné voľby.

POTVRDENIE O PRÁVE NA HLASOVANIE

— vydáva predsedníctvo národného výboru a toto potvrdenie opravňuje na hlasovanie v inej volebnej oblasti. Je vydávané tým voličom, ktorí sa počas voľieb zdržali mimo svojho bydliska. Potvrdenie o práve na hlasovanie sa vydáva aj občanom, ktorí sú zamestnaní vo volebných komisiach mimo svojho bydliska.

PROPORCIONALITA VOLIEB

— zásada podľa ktorej mandáty vo volebnom obvode sú rozdelené medzi rôzne strany (kandidátky) proporcionalne k počtu získaných hlasov. Táto zásada predpokladá existenciu opozičných politických strán, ktoré prihlasujú zvláštne, konkurenčné

kandidátske listiny. V Poľsku platila počas volieb r. 1947. Súčasne keď opozičné strany neexistujú prihlasujú sa spoločné kanclérske listiny FNJ, ktoré nahradená zásadou podľa ktorej o získaní mandátu rozhoduje väčšina hlasov.

ROVNOSŤ VOLIEB

— zaisťuje všetkým voličom takú istú poziciu a taký istý vplyv na výsledky volieb. Každý volič má jeden hlas. U nás rovnosť volieb zabezpečuje tiež rovnosť reprezentácie: počet mandátov v každom volebnom obvode je úmerný počtu občanov. Toto zaisťuje nielen taký istý počet, ale tiež taku istú „váhu“ hlasu každého voliča. Výrazom rovnosti voličov je tiež možnosť kandidovania do daného vládneho

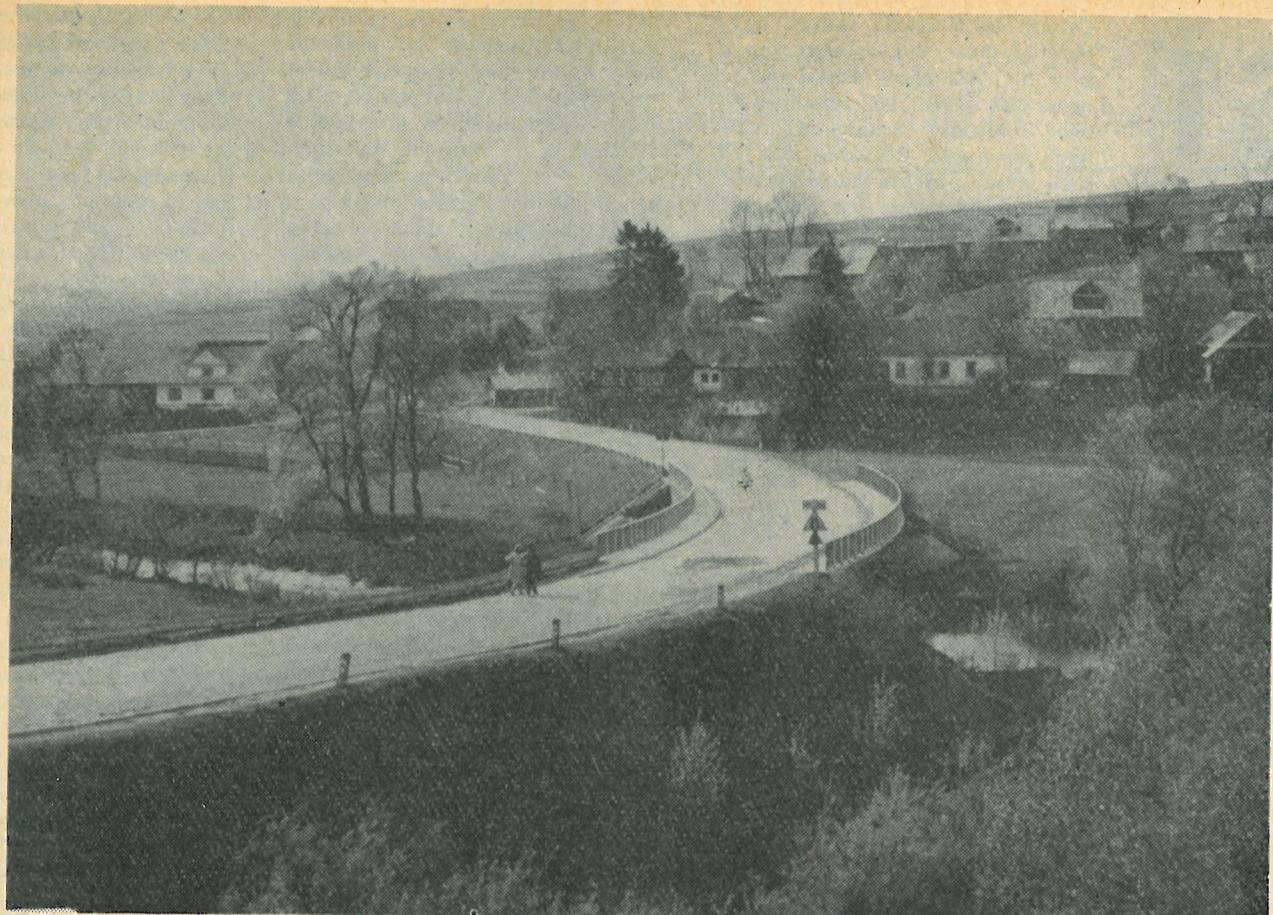
orgánu len v jednom volebnom obvode a len na jednej kandidátku.

TAJNÉ HLASOVANIE

— zabezpečuje slobodu hlasovania: nikto nemôže, ani nemá právo, aby zistoval akým spôsobom hlasoval konkrétny volič. Za týmto účelom sú zriadené vo volebnej miestnosti miesta za plenou; hlasovacie lístky volič vhaďuje sám do urny. Na volebnom lístku nemôžu byť nijaké znaky spájajúce lístok s menom voliča. Tajné hlasovanie nie je „povinné“, ale nikto nemôže byť prikázaný, aby hlasoval verejne.

VOLEBNÝ PROGRAM

— program politickej strany alebo inej organizácie predložený

Cesta, ktorú vidíme na snímke vede z Jablonky do Dolnej a Hornej Zubrice, ďalej do Zawoje a pre rozvoj tejto časti Oravy je neobvykle dôležitým úsekom „karpatského okruhu”, o ktorom sme písali v jednom z predošlých čísel. Okresný program ekonomickej aktivizácie Oravy a Spiša na roky 1969–75 predpokladá modernizáciu tejto cesty nákladom 21 mil. zlých.

Foto: Adamec

CESTA K MNÍCHOVU

Anschluss Rakúska a obsadenie Sudetov — dva akty „studenej agresie“ Hitlera — priamo ohrozili Poľsko, zvestovali rozpútanie novej svetovej vojny.

HENRYK BATOWSKI
AUSTRIA I SUDET 1919-1938
WYDAWNICTWO POZNAŃSKIE

Avšak vládnuce sanačné kruhy hodnotili situáciu s falošným optimizmom. Vládla medzi nimi neobyčajná teória, akoby „fašizmus bol pre Poľsko menej nebezpečný ako vláda pruských Junkerov“, lebo „hlavními vodcami hitlerovského hnutia neboli Prušiaci“. Domnievali sa tiež, že „treba sa tešíť, že nemecká expanzia sa obrátila na juhovýchod, smerom na Rakúsko a Československo“, nakoľko toto „odvádzalo pozornosť Riše od nemecko-poľských problémov“.

Tieto sanačné teórie prof. Batowského drtivo kritizuje. Vyjadruje názor, že asi nikto spomedzi sanačných prominentov nepoznal Hitlerove názory, ba, dokonca ani čítal Mein Kampf.

Obsadzujúc Rakúsko a Sudety Hitler zrealizoval dávne „všenemecké“ plány. Prof. Batowski podrobne analyzuje tok udalostí, ktorých konečným výsledkom bolo pripojenie týchto krajín r. 1938 k Tretej ríši.

Pre Hitlera to však znamenalo oveľa viac, ako len „zjednotenie všetkých Nemcov“ v hraniciach Riše. Bola to etapa na ceste dobytie gigantického „lebensraumu“ (životného priestoru) v Európe.

Kniha prof. Batowského odlišuje sa od ostatnej historickej literatúry novým pohľadom na popisovanú tému. Autor hľadí na záležitosť Rakúska a Sudet zo spoločného zorného uhla a vidí v nej ohnivo systematickej prípravy k veľkej agresii proti náromom strednej a východnej Európy. V tomto svetle javí sa ceľa absurdnosť sanačných koncepcíí, ako aj bezzáujemnosť politiky, ktorú prevádzali západní „appeaseri“, ako Chamberlain a Bonnet.

Najnovšia práca prof. Batowského o Rakúsku a Sudetoch zahrňuje obdobie predchádzajúce Mníchovskému zmluvu. Mníchovu bude venovaná ďalšia kniha, ktorú prof. Batowski pripravuje — Mníchovská zráda 1938-1939. Spolu s inými prácami tohto autora: Diplomatická kríza v Európe, Posledný týždeň mieru a Prvé týždne vojny, tieto knihy budú poskytovať plný obraz udalostí, ktoré spôsobili vypuknutie II. svetovej vojny. Je to prvá tak obšírna práca v poľskej literatúre.

L'UDIA • ROKY UDALOSTI

KVETEN – MÁJ

- 1.V.1890 — sa prvý raz oslavoval 1. máj ako sviatok pracujúcich všetkých krajín, ustanovený na prvom kongrese II. Internacionálnej v Paríži v roku 1889. Vo Varšave na výzvu „Proletariátu“ slávil sa Sviatok práce v r. 1890.
- 1.V.1909 — narodil sa v Krompachoch Julius Ivan-Barč, významný slovenský dramatik a prozaik.
- 1.V.1918 — na celom území Čiech a Moravy prvonájové oslavy prebiehali v znamení odporu proti habsburskej monarchii, vojne a kapitalizmu. Na Slovensku v Liptovskom Mikuláši na manifestácii slovenského robotníctva bola prijatá rezolúcia, žiadajúca pre Slovákov právo na sebaurčenie, všeobecné volebné práce a utvorenie spoľahlivého štátu Čechov a Slovákov.
- 2.V.1945 — skoro popoludní piati vojací vojska na znamenie víťazstva vztyčili poľskú vlajku na vrchole stupu víťazstva v Berlíne.
- 3.V.1921 — tretie sliezske povstanie.
- 3.V.1791 — schválenie ústavy, začiatok reformy politického zriadenia Poľska, zrušenie slobodnej elekcie a liberum veta.
- 3.V. — Dňa osvety.
- 4.V.1846 — narodil sa vo Woli Okrzeskej na Podlasi Henryk Sienkiewicz najvýznamnejší vedúci Prusa poľský spisovateľ a poviedkár II. polovice 19. stor. Autor trilógie: Ohňom a mečom, Potopa a Pán Wołodyjowski i historického románu Križiaci (um. 15.XI. 1916 vo Sväjciarsku).
- 4.V.1940 — v nórskej kampani bol potopený ORP Grom trafený leteckou bombou.
- 4.V. — Deň hutníka.
- 5.V.1818 — narodil sa v Trevíre (Porynsko) Karel Marx, zakladateľ vedeckého socializmu, tvorca politického ekonómie, učiteľ a vodca svetového proletariátu a organizátor I. Internacionálnej. (um. 14.III.1883 v Londýne).
- 5.V.1819 — narodil sa Stanisław Moniuszko, významný poľský hudobný skladateľ, tvorca poľskej národnnej opery (um. 4.VI.1872).
- 5.V.1945 — začalo sa povstanie pražského ľudu proti nemeckým okupantom.
- 6.V.1945 — zakončenie bojovej cesty 1. Armády Poľského vojska.
- 7.V.1945 — oslobodenie Wrocławia.
- 8.V.1744 — narodil sa Nikolaj Ivanovič Novikov, ruský spisovateľ, kritik feudalizmu (um. 12. VIII.1818),
- 8.V.1945 — nevyhnutná kapitulácia Nemecka.
- 9.V.1945 — Deň víťazstva nad hitlerovským Nemeckom. Zakončenie II. svetovej vojny v Európe. Státny sviatok ČSSR. Výročie osloboodenia Československa sovietskou armádou,
- 9.V.1945 — zakončenie bojovej cesty 2. armády poľského vojska,
- 12.V.1364 — založenie Krakovskej akadémie,
- 13.V.1945 — podpisanie Varšavskej zmluvy,
- 14.V.1921 — v Obecnom dome v Prahe-Karlíne za účasti 569 delegátov bola založená KSČS, vedúca sila československého pracujúceho ľudu,
- 14.V.1943 — vznik I. Divízie T. Kościuszki,
- 14.V.1944 — bitka Ludovej armády pri Rablove,
- 14.V. — Deň stavárov
- 15.V.1942 — začiatok bojovej činnosti prvého partizánskeho oddielu Ludovej gardy pod vedením Franciszka Zubrzyckého (Malý Fraňák),
- 17.V.1860 — narodil sa v Jasenovej pri Dolnom Kubíne Martin Kukučín vlastným menom Matej Benčík, veľký slovenský klasik realistickej beletrie (um. 21.V.1928),
- 18.V.1944 — Poľský korpus v Taliansku dobyl Monte Casino,
- 19.V.1944 — bola vydaná listina o založení univerzity v Bratislave s názvom Academia Istropolitana,
- 20.V.1799 — narodil sa Honoré de Balzac, významný francúzsky realistický spisovateľ, autor chýrneho románu zo života kozákov Udskej komédie (um. 18.VIII.1850)
- 21.V.1879 — narodil sa vo Viedni Gustáv Mallý, slovenský maliar, jeden zo zakladateľov slovenského novodobého výtvarného prejavu (um. 3.VIII.1952),
- 21.V. — Deň požárnika,
- 24.V.1543 — umrel vo Fromborku veľký poľský astronom Mikuláš Koperník (nar. v Toruni 19. II.1473),
- 24.V.1905 — narodil sa Michail Alexandrovič Solochov, významný ukrajinsko-sovietsky spisovateľ, autor chýrneho románu zo života kozákov Tichý Don, nositeľ Nobelovej ceny,
- 25.V. — Ludovy sviatok,
- 26.V. — Deň matiek
- 28.V. — Deň tlačiarov
- 29.V.1870 — padol generál Jaroslav Dąbrowski, veľký vlastenec a revolučný demokrat, jeden z organizátorov januárového povstania, hrdinský vodca Parížskej komunity,
- 29.V.1948 — podpísanie zmluvy o priateľstve, spolupráci a vzájomnej pomoci s Bulharskom,
- 31.V.1863 — boli schválené stanovy Matice Slovenskej,
- 30.V.1965 — voľby do Sejmu PIER a národných výborov.

ENCYKLOPÉDIA

voličom, ktorým sa zaväzuje, aby tento program realizovala cestou svojich reprezentantov vo vládnych orgánoch. V PER všetky strany a organizácie formulujú spoločný volebný program, ako program FNJ tak v celoštátnom merítiku, ako aj v jednotlivých územných jednotkach. Tieto programy, doplnené o eventuálne modifikované v priebehu predvolebnejch schôdzí, sú pre poslancov a členov národných výborov záväznými direktívami; o ich realizácii mali by systematicky informovať voličov.

VŠEOBECNÉ VOĽBY

— Vo všeobecných voľbách hlasovanie celku voličov priamo a definitívne rozhoduje o zložení zastupiteľského orgánu. V PER voľby sú všeobecné tak do Sej-

mu, ako aj do národných výborov.

VŠEOBECNOSŤ VOLIEB

— je základom volebného práva podľa ktorého volebné právo prislúcha všetkým dospeľym občanom bez obmedzení triedneho a politického charakteru. V buržoazných štátach všeobecnosť volieb bola dlho a je niekedy aj dnes obmedzovaná celou radou predpisov. Taktiež v niektorých socialistických krajinách (ZSSR, Rumunsko) v prvom období socialistického rozvoja, boli iste obmedzenia triedneho charakteru, podľa ktorých nie všetci občania mohli hlasovať. Vo voľbách do Sejmu r. 1947 v Poľsku nesmeli voliť občania, ktorí spolupracovali s okupantmi alebo reak-

čným podzemným hnutím. Ústava PER a volebné právo zaručujú realizáciu všeobecnosti volieb úplnym a dôsledným spôsobom.

VÝSLEDKY VOLIEB

— ustálenie sčítaním hlasov, ktorí kandidáti obdržali najviac počet hlasov a boli takto zvolení za poslancov a členov národných výborov. Podmienkou pre zvolenie za poslancu je získanie absolútnej väčšiny (viac ako 50%) hlasov vo volebnom obvode, ak sa volieb zúčastnila najmenej polovica voličov. Pre voľbu za člena národného výboru stačí získanie väčšiny hlasov (viac ako iní kandidáti). Výsledky volieb do Sejmu ustanovujú obvodné volebné komisié, do národných výborov — územné volebné komisié.

**Z
I
V
O
T
A**

PRÍLEŽITOSŤ SPIŠA A ORAVY

Volebná kampaň v socialistickej krajine má charakter svedomitého hodnotenia pracovných výsledkov. Samozrejme je v nej zahrnuté aj tvorivé hodnotenie nedostatkov. Na tomto pozadí sa rodia konkrétné plány, ktoré zaväzujú všetkých lebo sú programom Fronty národnej jednoty, teda najširšieho spoločenského frontu zoskupujúceho najtvorivejšie, životné sily národa a štátu.

Spiš a Orava sa roku 1969 nachádzajú vo zvláštnej situácii. Všetko to, čo tu bolo urobené v oblasti kladných zmien, vďačí tieto oblasti výlučne ľudovej vláde. Teda so socializmom sú natrvalo spojené všetky premeny. Tunajší občania veriac v životné sily tohto zriadenia plánujú súčasne ďalšie ctižiadostive úlohy. Musíme však povedať dopredu — lebo len taký program má význam — že nie všetko, čo potrebuje Spiš a

Orava, čo si želajú tunajší obyvatelia, môže byť splnené naraz a rýchle. Ale plány obsiahnuté v programe FNJ sú impozantné, hoci oscilujú v hraniciach reálnych možností. Posledne sme už vefá písali o týchto záležitostiach. Teraz chceme teda len zdôrazniť niektoré záležitosti, ktoré pomôžu utvoriť si celkový obraz.

Na Spiši sú všetky obce elektrifikované. Na Orave žiaľ ešte 4 obce nemajú elektrický prúd: Pelešan, Malá Lipnica, Podškale a Harkabuz. Elektrifikácia Pelešan je naplánovaná na rok 1969. Táto investícia bude stáť 2.400 tis. zl. Na roky 1971 — 75, to znamená v tomto volebnom období, je konečne plánovaná elektrifikácia ostatných obcí na Orave.

Co sa týka ciest, planuje sa modernizácia štátnej cesty Jablonka-Horná Zubrica. 10 km úsek tejto cesty bude zmodernizovaný ešte tento rok nákladom 21.000 tis. zl. Táto cesta tzv. Kar-

patská je dôležitou dopravnou a turistickou tepnou. V júnovom čísle Života uverejníme podrobnosti týkajúce sa nových ciest na Spiši, budovaných v súvislosti s priehradou na Dunajci. Avšak to všetko — ak zoberieme do úvahy aj svojpomocné práce občanov v tejto oblasti — nezabezpečuje najsurnejšie požiadavky týchto terénov. Okresný program aktivizácie Spiša a Oravy navrhuje tiež, aby do vojvodského plánu bola zahrnutá rekonštrukcia ciest Groń — Tribš — Nedeca, Čalej Čierna Hora — Jurgo — štátnej hranice a Jablonka — Veľká Lipnica — štátnej hranice a konečne cesta Jurgo — Brzegi. Program presne navrhuje požiadavky v tomto obore a adresuje ich patričným vojvodským orgánom odkiaľ mali by plynúť prostriedky a pomoc popri lokálnom úsili. Rekonštrukcia týchto ciest sa predpokladá na roky 1971-75.

Ďalšou záležitosťou pre vybave-

nie je rozvoj služieb obyvateľstva. Táto záležitosť v poslednej časti v niektorých obciach už dala najlepšie. Počet obyvateľov na 1 post služieb boli od 586 do 3.700. Planuje sa teda zlepšenie až v tomto obore. R. 72 bude v Jablonke výhľadový veľký pavilón služieb obyvateľstva. Budú sa tam pustiť opravy poľnohospodárskych, ako aj služby v obchode, a kováčstvo. Okrem v najbližších 5 rokoch vzniknú 35 menších stredisk služieb obyvateľstvu, z čoho 12 tento rok budú vybudovaných 12 nových obyvateľstiev. Počet osôb pripravuje 1 obchod poklesne na 400 z 441 na 422 a na Spiši z 345. Z uvedeného vyplýva v tomto obore požiadavky ste väčšie.

Samozrejme mohli byť ďalej vypočítávané zmeny v mnohých oblastiach. Uviedli sme predsa len tieto.

MIEKY L'UDÍ POD

V priebehu volebnej kampane, ktorá tu na Podhradí je vecou, hospodárnu bilanciou tak dosiahnutých výsledkov, ako aj odporúčania popáchaných chýb, ktoré predsa nie sú cudzie nikomu, kto pracuje. Ľudom, ktorí práve teda pôsobia položili sme len jednu otázku: Co želáte novému Okresnému národnému výboru a čo si želáte od tohto ONV?

JÓZEF NOWAK — I. tajomník OV PZRS v Nowom Targu

— Predovšetkým želám novému ONV, aby dobre pracoval. A dobrá práca znamená účinnejšiu kontrolu zastupiteľských orgánov, teda predovšetkým výkonného aparátu ONV. Táto kontrola bola dosiaľ nedostatočná. Ďalej želám dobrú prípravu k realizácii investícii, ktoré vyplývajú z nášho programu FNJ a budú realizované v tomto volebnom období. Mám na myslí najmä kvalitu práce a výkonnosť nášho okresného stavebného podniku.

Všetkým členom nového ONV želám veľa iniciatív nielen na zasadnutiach a v komisiach. Želám im, aby boli mimoriadne citliví na ľudské záležitosti, najmä v národnostne miešaných obciach.

ROMUALD KOWALSKI — okresný prokurátor, predsedajúci okresnej volebnej komisie

— Co želám novému ONV? Na

stretnutiach s voličmi pozorujeme, že ľudia majú v mnohom pravdu. Ich prípomienky týkajú sa predovšetkým tzv. úradnej zdvorilosti a nutnosti presnej informácie vo všetkých oblastiach života. Sú to ďalšie otázky, ale predsa často práve ony stvárujú ovzdušie medzi ľudovým predsa úradom a občanom. Práve preto želám novému ONV zdvorilosť a správnu informáciu. Jedným slovom: nech sa tieto vzťahy stvárujú v súlade s heslom: Ľudia, bud'me ľuďmi pre ľudí!

JÁN MOLITORIS — predseda ÚV Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku

— Novému ONV želám všetko najlepšie v práci pre dobro celku. Tejto práce nikdy nie je príveľa... My roľníci (predsa gazdami v Kacvine) sa tešíme keď — ako sa to ľudovo vratí — „cítime“ ONV a jeho členov pri sebe. Pri sebe, to znamená pri osobných stykoch a v jeho rozhodnutiach. A keďže vždy sa snažím byť optimistom, domnievam sa, že moje želanie sa splní pre všeobecné dobro.

— Od noveho ONV želám krajanom a sebe viac pozornosť pre našu kultúrnu pôsobnosť. Tak v zmysle väčších možností pred-

Kultúrny dom v Lopusznej

Foto: M. Kaškiewicz

sport

PRETEKY MIERU

XXI. Pretekov mieru ešte neskončili a novinári, ktorí sa zúčastňovali tohto športového podujatia už uvažovali čo by sa malo urobiť, aby závody boli zaujímavejšie. Predstaviteľom tlače pomohli športoví činitelia a organizátori. Po dlhotrvajúcich poradach boli zmenené pravidlá, vďaka čomu tohoročné Preteky mieru budú iste veľmi zaujímavé.

Najdôležitejšie zmeny sa týkajú klasifikácie družstiev. Teraz bude ustanovená na základe sčítania konečných výsledkov dosiahnutých štyrimi najlepšími cyklistami každého družstva (budú štartovať 7-členne mužstvá). Tak teda vedúci družstiev a trenéri budú venovať väčšiu až doteraz pozornosť individuálnej klasifikácii. Lebo kolíkých pretekárov bude mať družstvo v prvej de-

siatke o toľko mať väčšie šance na konečné dobré umiestenie družstva. Nové pravidlá si vyžadujú vypracovanie novej taktiky.

Ako bude vypadat prax? Doteraz pre trenera, ktorý chcel aby jeho mužstvo získalo dobre miesto bolo ľahostajné, či v prvej desiatke sa nachádzalo jeho pretekár ako najlepší v individuálnej klasifikácii, alebo nie. Dôležité bolo len to, aby sa tam nachádzal pretekár, ktorý by rovnovážil nebezpečie vyplývajúce z faktu, že v prvej desiatke je reprezentant družstva, ktoré súťaží o prvé miesto. Ak tam boli napríklad dvaja poľskí pretekári a len jeden z družstva, ktoré s našim družstvom súperilo, vravelo sa o úspechu, ktorý musíme podržať do cieľa, to znamená nesmie sa pripustiť, aby v čele závodu sa niečo zmenilo. Jedným slovom aj tí najlepší, ak boli v druhej skupine nemali právo bojať o nadobre strat. Naopak museli usilovať, aby rôznnymi oneskorujúcimi akciami zvýšili náskok napredujúcej skupiny, čo bolo v protiklade s prirodzenou túžbou športovca aby víťazil a nie prehrával.

Teraz si pretekári budú musieť dávať pozor, aby aktuálne najlepší v individuálnej klasifikácii boli vždy v prvej peletóne. Aby nestrácali šance v druhom peletóne. Teda boj o víťazstvo družstva musí byť vcelkom opretý o úspechy v

individuálnej klasifikácii. Tak teda nielen ochrana družstva na jednotlivých etapách, ale aj ochrana individuálnych pozícií na celej trati pretekov musí byť základom taktiky.

Tohoročné pretekov mieru budú mať 15 etáp s celkovou dĺžkou skoro 2 tis. km a budú prebiehať na inej ako obvykle trati, z Varšavy do Berlína. Tak teda tentokrát československé mestá neuviedia pretekárov, lebo doterajší spoluorganizátori pre organizačné ďalšnosti rezignovali z účasti na tomto veľkom májovom športovom podujatí. Po prvýkrát sa tiež pretekov nezúčastnia československí cyklisti. Tejto záležitosti bolo venované veľa miesta počas zasadnutia Výkonného výboru predsedníctva ÚV KSCS, ktoré zasadalo 14. apríla tr. v Prahe. Výbor zistil, že neúčasť reprezentácie ČSSR na XXII. Pretekoch mieru je nezlučiteľný s kultúrnymi a športovými tradíciami krajiny.

(P. D.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

Praga (PAP). Trasa tegorocznego Wyścigu Pokoju uległa pewnym zmianom. Piąty etap, który rozegrany zostanie 16 bm. z metą we Wrocławiu przebiegać będzie częściowo przez terytorium Czechosłowacji.

Trasa czechosłowacka wyniesie ok. 105 km i prowadzić będzie przez miejscowości Novosvetske, Jilemnice, Trutnov, Upice, Nachod i Beloves.

POTÍ?

Okamžitého pristání di „Apollo“ uvereným dňom plánu nazvaného ďáž krytie jmenem větnu startovat Apollo-1 ktorá poletem k Národnímu Městsi. Město s dnešnou astronauktickou tradicí od lodi až se k Národnímu Městu na most několikrát kvůli se opět slodi a vše na Západním programu Apollo“ je novaná menec —

ratelstvu, ktoré je v súčasnosti nevýznamné. Súčasťou súčasnosti sú aj obyvatelia, ktorí žijú v obciach s počtom obyvateľov od 100 do 500. Súčasťou súčasnosti sú aj obyvatelia, ktorí žijú v obciach s počtom obyvateľov od 100 do 500.

prikladov zo širokého programu, ktorý bol starostlivo vypracovaný a tak isto mal by byť pozorne študovaný a prediskutovaný na predvolebných schôdzach.

Avšak každý v tejto oblasti — ak sledujeme hlasu ľudu — myslí na prácu a mzdu. Určite je to základná záležitosť vyplývajúca z prečítanenia, Kde hľadať zárobok? V roľníctve, ostatne rozdrobenom, ktoré len vychádza na správny kurs chovu, nie všetci zárobok najdú. Mnohí tunajší občania by šli do innej stálej práce, ak by bolo kde. Zatiaľ Kombinát — ako správne zdôrazňuje vo svojej výpovedi terajší predsedu prezidia OVV súdr. Gawlas — už je pri konci s možnosťami pohlcovania nadmerného počtu pracovných sil. A iné podniky? Sú také na Spiši a Orave. Zamestnávajú spolu 193 osoby. Je to málo, skoro nič! Aktuálne teda mimo tejto oblasti pracuje skoro 2.500 osôb. Z toho skoro 1.000 v CSSR.

Predvíta sa, že roku 1970 nadmerné množstvo pracovných sil bude tu činiť 2.000 a roku 1975 — 3.000 osôb. To vystríha. Preto program kladie zreteľne návrh vyriešenia situácie jedine správnu cestou budovania pracovných podnikov na Spiši a Orave.

Nepredbiehajúc konečné rozhodnutia a termíny, treba konštatovať, že je to veľmi správny návrh diktovaný nutnosťou. To — popri realizácii celého radu návrhov zahrnutých v programe FNV — rozhodne o úspechu celku intenzívneho ekonomickejho rozvoja týchto oblastí. A to znamená, že zaznamenávame pre pripomienku, predovšetkým výstavbu na Orave podniku, ktorý by zamestnal 1.200 osôb, ako aj organizovanie mnoho iných podnikov ľudového priemyslu, domácej výroby ako aj tých, ktoré vyplývajú už z konkrétnych a reálizovaných plánov.

M. Brzoza

DHALA

stavovania novonok našej národnej kultúry, ako aj v diele konkrétnej pomoci pre našu Spoločnosť. Želám novému OVV, aby Domy slovenskej kultúry na Spiši a Orave stali sa v tomto volebnom období faktom a aby sme boli na to spoločne hrdí, aby sme sa tomu tešili. Predsa to bude pre osôb všetkých obyvateľov týchto terénov.

STANISLAW STAWCZYK — tajomník OV ZES

Novému OVV želám predovšetkým aktivity, a to takú, v ktorej plnenie schvaľovaných uznesení bude byť stopercentné. Taketo postupovanie mobilizuje celok obyvateľov. A roľníci spravidla vysoko hodnotia zásadu dôslednosti v postupovaní. Želám tiež ďalšie iniciatívy, najmä z oblasti poľnohospodárskeho programu. Jedným slovom: Dobrý OVV — dobrá práca!

FRANCISZEK CHOWANIEC — tajomník MV PZRS v Jablonke.

— Želám si, aby nový OVV obklopil Oravu dobrou starostlivosťou, najmä v oblasti realizácie — už veľakrát prihlásovaného obyvateľmi návrhu — vybudovania tunu nového pracovného podniku.

— Chcel by som, aby boli vybudované školy tam, kde sú potrebné, najmä škola s internátom v Chyžnom. Ako vidíte, mám konkrétné želania a uistujem vás, že takýchto návrhov, vyplývajúcich s našich požiadaviek mám veľmi veľa.

WŁADYSLAW GAWLAS — predseda prezidia OVV v Nowom Targu

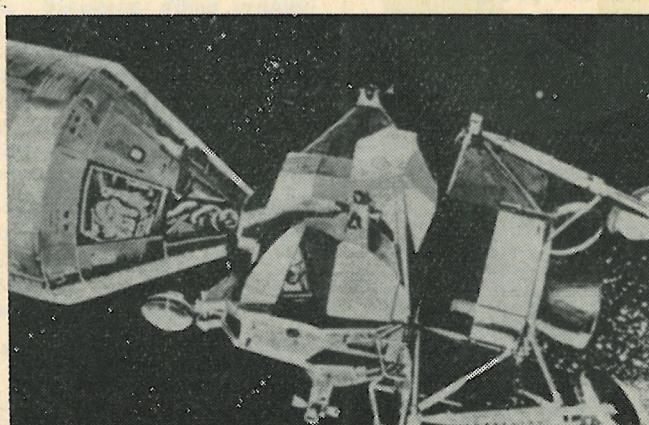
Predovšetkým želám novému OVV väčšiu samostatnosť, a čo je s tým spojené aktívnejšiu prácu jeho komisií. Želám súršie využívanie v praxi kontrolných pravomoci. Máme pred sebou veľké úlohy. V programe FNV sú obsiahnuté návrhy, pripomienky týkajúce sa investícii. Obuvnícky kombinát už zanedlho nebude v stave pohlcovať nadmerne množstvo pracovných sil z našich terénov. Preto je nutné budovanie nových pracovných podnikov, v tom najmä tých dôvodně slúbených na Orave.

Treba sa usilovať o lokalizáciu — v rámci deglomerácie z Krakova — na našom teréne takých podnikov. Najbližšie volebné obdobie, hoci úplne nevyrieši problém investícií, musí v tomto smere dosiahnuť podstatný a bádateľný pokrok. Ostatné bude dielom budúci rokov.

ZOZBIERAL: MK

pen. Jestliže se všechno podaří, první lidé by přistáli na povrchu stříbrného globusu. Na našem výkresu lodě „Apollo-9“ je ukázáno přecházení dvou kosmonautů na palubu kabiny,

které se populárně říká „pavouk“. Její tvar je opravdu trochu neobvyklý a velké odnože platformy pro přistávání a start z Měsíce opravdu připomínají pavoučí nohy.

STRETNUTIE S KANDIDÁTOM NA POSLANCA NOWOTARGSKÉHO ÚZEMIA

POSLANECKÝ ZAJTRAJSOK

Kandidátka na poslankynu do Sejmu PER Helenu Walickú som stretol v okresnom meste. Práve skončila smena v tunajšom Obuvníckom kombináte, kde H. Walická pracuje — je vedúcou brigády socialistickej práce v dielni na spracovávanie obuvi. Vás redaktor je jedným z prvých, ktorí jej blahoželajú v súvislosti s kandidovaním.

H. Walická, žena, ktorá by mohla byť vzorom pre dnešné zapracované matky, je v rozpakoch nad touto poctou a dalo by sa povedať, trochu prestrašená.

— Nikdy som nepredpokladala, — vraví akupunktúra za blahoželania, — že môžem byť obdarovaná toľkom dôverou. Zdolám to...?

Tento motív sa prelinal celým našim rozhovorom, tak na jarnom slniečkom zlatiatom nowotarskom námestí, ako aj neskôr na OV PZRS. Lebo H. Walická je aktivistkou našej strany. Jej otázka, ktorú kladie známym a samej sebe, je zdôvodnená. Nevyplýva len z toho, že „nováčik“ môže sa „naťakať“ početných poslaneckých povinností, ale z toho, že Nowotarský okres nie je ľahkým terénom. Tažkosti vyplývajú z mnohých požiadaviek, ktoré minulosť, ďalšia a bližšia napokila vo veľkom množstve. Kladiam kandidátku na poslankynu z Nowotarského okresu otázkou týkajúcou sa Spiša a Oravy, čiže tých terénov, v ktorých nahromadenie sa potrieb je skoro pyramidálne, a kde na ich vyriešenie čakajú všetci: občania tak polského, ako aj slovenského pôvodu.

— Spiš a Oravu poznám menej — úprimne vraví kandidátku na poslankynu. — Narodila som sa a bývam v Rabe Wyżnej. Jednako problémy týchto terénov nie sú mi cudzie. Bola som predsa členkou Okresného národného výboru v poslednom volebnom období, pôsobím v zdravotnej komisii OVV. Okrem toho, ako členka exekutívnej ZV PZRS pri Obuvníckom kombináte stretávala som sa so záležitosťami a problémami ľudí z týchto oblastí, ktorých veľa pracuje v našom podniku. Ak ma voliči zvolia, budem musieť podrobnejšie preštudovať problematiku Spiša a Oravy. Uvedomujem si to a domnievam sa, že ak sa mi podarí vybaviť niečo pre tieto terény, budem mať z toho skutočnú radosť.

— Co z problematiky týchto terénov, naďalej tomu, že ich presne nepoznáte bolo by treba vybaviť v prvom rade?

— Myslím, — odpovedá H. Walická — že Orave je potrebná výstavba priemyselného podniku, aby ľudia našli prácu a dobrú mzdu na mieste. Na Spiši je zase potrebná rýchla realizácia výstavby priepravy na Dunajci a rozvoju turistiky okolo umelého jazera.

Zabezpečí to zamestnanosť a zárobok. V súvislosti s tým je potrebné, aby nové národné výbory — miestne a okresné — pôsobili inaktivnejšie a účinnejšie. Pripomínam si, že vzdoru pôsobia súčasne MNV a výbory FNV v Nedeci na Spiši a vo Veľkej Lipnici na Orave.

— Váš spoločenský koníček?

— Aby ľudia lepšie a kultúrnejšie bývali. Je to široký problém bytovej výstavby na vidieku, ktorá by mala zodpovedať našim

časom, viac približovať perspektívy, ktoré vidieck pozná len z filmov. A zatiaľ samotné plánovanie nie je ešte na úrovni, pocituje sa tiež nedostatok stavebných materiálov pre tých, ktorí chápú „ducha“ doby, v ktorej žijeme.

— Čo by ste ešte chceli odkazať čitateľom Života? — kladiam otázku.

— Je toho ešte veľa. Hoci aj výstavbu novej okresnej nemocnice. Tá, ktorú máme je primál a je na vlnkom teréne. Naše okresné zdravotné stredisko je až na 5 miestach. Čo z toho, že lekárske kádre sú dobré, keď ich úsilie je nivelované veľmi zlymi pracovnými podmienkami.

Lúčime sa s kandidátkou na poslankynu, ako starí známi. Zblížili nás tunajšie problémy, svojský každumu, kto pôsobí na tomto teréne. Náš rozhovor bol by snad trval dlhšie, ak by na kandidátku na poslankynu nečakali doma detí — dvanásťročná Alfréda a sedemročný Stanislav. Manžel H. Walickej pracuje v Kombináte ako robotník na ďalšej zmene. Pri rozmýšľaní som si pomysiel, že ten, kto je vzdorný pracovníkom na pracovisku a doma, komu nie sú cudzie verejné záležitosti, môže byť dobrým poslancom. A takého poslance najviacej potrebuje nowotarské územie, na ktorom občania dobre pracujú, ale kde ešte stále zajtra znamená včera. Perspektívy skutočného zajtrajska rysujú sa však stále zreteľnejšie.

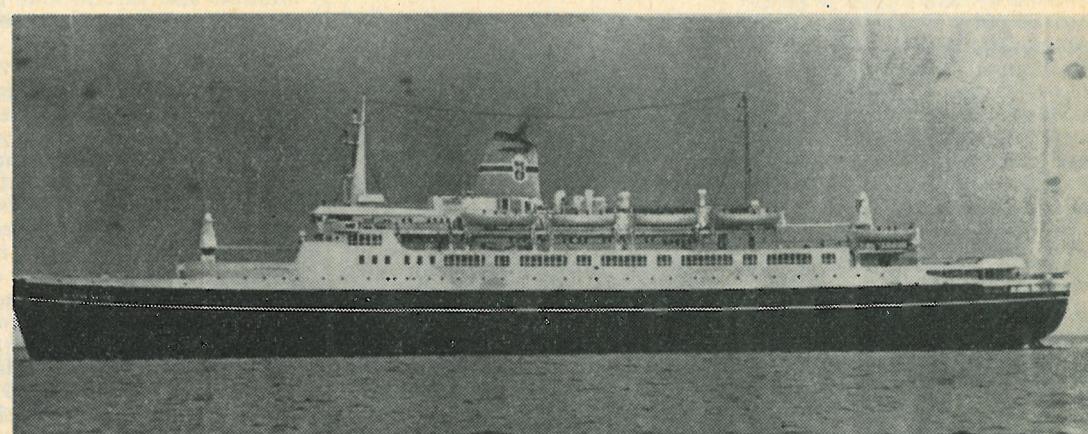
Rozprával: MK

DRUHÝ „BATORY“

Z gdyňského prístavu vylápla 11. dubna tr. na svou prvňu plavbu naše nová vlaková transatlantická loď „Stefana Batoryho“ jich v Gdyni nastúpilo na loď 658 a další se

fan Batory“. Bude pokračovať na tradičnej severoatlantické trase v chvályhodnej triede tří leté služeb své zasloužilé předchůdkyně — lodí „Batory“. Ze 766 cestujúcích „Stefana Batoryho“ jich v Gdyni nastúpilo na loď 658 a další se

naloďí v Kodani a v Londýne. Zahajovací plavby se zúčastnil ministr plavby Janusz Burakiewicz a generální ředitel Polských oceánských linií PLO Stanisław Bejger. Loď v tomto roce podnikne ještě 8 plaveb na západní polokouli.

Z ORGANIZAČNÉHO ŽIVOTA KSČaS

OBVODNÁ SCHÔDZA NA ORAVE

Dňa 19. marca sa konala schôdza Obv. výboru Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Jablonke. Na schôdzi tajomník UV KSČaS J. Ondica oboznámil prítomných s finančným plánom na tento rok. Na schôdzi sa tiež prerokovala záležitosť záväzkov na počesť 25. výročia PER. Predsedovia jednotlivých miestnych skupín sa zaviazali, že každý zorganizuje krajanov pre svojpomocné práce bud' pri oprave cesty, mostku cez potok, a pod. Dolná Zubrica bude mať hodnotný záväzok, krajania budú pracovať pri re-gulovaní potoka a stavbe mostu. Obyvateľia Zubričie sa už skôr na celoobecnej schôdzi zaviazali, že prispejú čiastkou po 150. zl a svojpomocou prácou. Okrem toho planuje sa výstavba kultúrneho domu, kde sa tiež bude svojpomocne pracovať. Občania Dolnej Zubričie sa chcú co najviac pričíniť, aby sme kultúrny dom čo najskôr mali.

Na schôdzi Obv. výboru sa tiež prerokovala záležitosť klubovne v Jablonke. Predseda MS Eugen Paniak oznámil, že Ján Paniak, v ktorého dome bola doteraz prenajatá miestnosť pre klubovňu, od 1. júna vypovedal nájom a že nemôže nájsť inú miestnosť v centre Jablonky pre klubovňu. Dúfame, že sa nám podarí predsa len miestnosť prenajať, ale zároveň je to dosť čudné, že krajania z Jablonky sa sami nestarajú o to, aby mali svoju klubovňu, tak ako je to v iných obciach. Jablonka, v ktorej je Obv. výbor spoločnosti, ako jediná obec nemá vlastný dom pre klubovňu. Mali by sme sa všetci pousoviat, aby táto záležitosť bola čim skôr vyriešená.

Ján Kovalík

SÚBORY

V marcovom čísle Života som písal o práci niektorých súborov Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov. Dnes niekoľko informácií o ďalších súboroch.

V Chyžnom pri klubovni KSČaS máme divadelný krúžok, ktorý počíta 12 členov. Krúžok nacvičuje hru Kamený chodniček. Skúšky sú dva-krát týždenne, v sobotu a utorok od 17. do 20 hodiny. Ďalej pri klubovni MS v Chyžnom je 5členný džezový súbor, ktorý nacvičuje oravské a slovenské piesne raz týždenne v sobotu od 20. do 21. hodiny. Súbory vedú Karol Fulia a Ján Čapek.

Okrem horeuviedenej práce miestnej skupiny KSČaS ešte niekoľko slov o spolupráci medzi Spoločnosťou a ZMW. Napríklad kr. Ján Čapek je predsedom ZMW a zároveň tajomníkom MS KSČaS, Karol Fulia je členom ZMW a vedúcim našej klubovne. Mária Neutisáková je tajomníčkou ZMW a predsedkyňou revíznej komisie KSČaS. Mládež zo ZMW a KSČaS chodí spolu do našej klubovne, pracuje v súboroch a krúžkoch, jedným slovom spoločne pracujú a vzájomne si pomáhajú.

V Chyžnom je aj kurz slovenčiny, ktorý navštěvuje 12 poslucháčov. Kurz vede prof. Stefania Kasperecková.

V klubovni MS KSČaS v Podvilkovi divadelný krúžok nacvičuje divadelnú hru Kamený chodniček a Majster a

tovariš. Skúšky sú vždy v sobotu a nedeľu od 18. do 21. hodiny.

V Dolnej Zubriči vedúcim divadelného krúžku je Ján Kovalík, pod vedením ktorého sa nacvičujú divadelné hry Faraón a Mozolovci.

Už som spomínal, že aj Horná Zubrica má divadelný krúžok, ktorý nacvičil hru Starý zaľubenc. Dnes len toľko, že tento súbor je už registrovaný komisiou Okresného domu kultury v Nowom Targu. Hru už zahráli v Hornej Zubriči a Pelešanu.

Obvodný výbor KSČaS v Jablonke d'akuje všetkým vedúcim súborov a divadelných krúžkov vo všetkých MS, ktorí kultúrnu prácu vedú na dobrej úrovni. Ďalej upozorňujeme všetkých, ktorí by checeli viesť kultúrnu prácu pri svojich MS, že im radi poskytneme pomoc a poriadime. Budeme radi, ak kultúrna činnosť na Orave bude mať stále viac tých, ktorí by nám pomáhali a pozdvihovali túto prácu na vyššiu úroveň.

Jozef Omylak

SCHÓZE V ZELOVĚ

Za širší účasti se konala dne 23. března 1969 schůze výboru Oddílu KSČaS, jíž se zúčastnil šéfredaktor časopisu Život krajan Adam Chalupec a tajemník ústredného výboru Společnosti Jan Ondica.

Byla to pracovní schůze, na níž byly řešeny otázky organizování lekcií češtiny pro děti krajanů. Lekce by se konaly v neděli v poledních hodinách. Shromáždění tento návrh aprobovali. Ovšem, je nutno získat učitele. Záležitosť sestavení smlouvy byla svěřena výboru. Lekce češtiny bude platit UV.

Diskutováno také o delegování na kurs českého jazyka do Československa o prázdninách instruktora kultúrní místnosti Jerzyho Zagórskeho, ktorý s tím souhlasil. Jestliže to bude možné, formality vyřídí také UV.

Z popudu UV budou v měsíci červnu organizovány dětské slavnosti. Pro tento účel UV určil částku 1000 zl pro Zelov a Kučov. Tyto slavnosti budou zpestřeny uměleckými výstupy v přírodě a to 29. června. Těhož dne se uskuteční zájezd do Kučova. Umělecký program připraví a bude řídit Jerzy Zagórski a organizační stránku si vzali na starost Wacław Luściński a Gustaw Dęducjus. Dále se hovořilo o doplnění zařízení kulturní místnosti dětským biliárem, stolním tenisem a také chybějícími hudebními bicími nástroji. Bylo rozhodnuto, že biliár koupí výbor Oddílu za vlastní prostředky a v záležitosti ostatního zařízení je nutno se písemně obrátit na UV.

Zástupce Kučova, krajan Edmund Pospisyl hovořil o nedostatcích kulturní místnosti v Kučově. Současně prosil o ujaké hudební nástroje a především o kamna, pročež doposud půjčoval vlastní, aby se místnost mohla v zimě využít. Současně požádal o zvýšení odmeny za úklid; dosavadní činí měsíčně 150 zl.

Dále se diskutovalo o významu existence kulturní místnosti. Některí členi měli námitky proti tomu, že slouží nejen české menšině. Avšak většina shromážděných s tím kategoricky nesouhlasila a rozholila, že i nadále bude ote-

vřena pro všechny občany, kteří chtějí přijít a účastnit se jejího kulturního života.

Nakonec byl zájem účastníků soustředen kolem společenských závazků u příležitosti 25letí Polské lidové republiky: výbor Oddílu se rozhodl, že pomůže při malování kulturní místnosti a přidružených místností 30 hodinami, v přepočtu třemi sty zlatými, dále při úpravě terénu okolo kulturní místnosti celkem 45 hod., t.j. 450 zl. Dále pomůže opravit oplocení — 150 hod. t.j. 1500 zl. Dalších 1500 zlatých bude cílit materiál na tyto úpravy. Celkem příspěvek výboru Společnosti obnáší částku 3700 zl.

Wacław Luściński

KUČOV

Dne 15. března 1969 v kulturní místnosti kučovské skupiny Kulturní společnosti Čechů a Slováků v PLR se konala schůze. Zahájil ji předseda Místní skupiny KSČaS v Kučově krajan Edmund Pospisyl, který uvítal zástupce zelovského oddílu Společnosti předsedu Jana Nowaka a tajemníka Wacława Luścińskiego. Dále požádal pokladníka skupiny krajana Zenona Niewieczera, aby přečetl dopis ÚV KSČaS, který obsahoval informaci o přidělu finančních prostředků pro účely Místní skupiny v Kučově.

Krajan Nowak a Luściński informovali o schůzích UV v Krakově a současné povídání s hromážděnými, že členské příspěvky budou vybírány a zasílány UV v prvním čtvrtletí roku a budou základem pro další dotace na účely skupiny. Všechny požadavky skupiny budou uskutečnovány, ale výbor a všichni členové se musí snažit získat pokud možno nejvíce členů, kteří by platili příspěvky, a odebírali časopis "Život". Dále bylo zdůrazněno, že aktivní činnosti skupiny tímto směrem bude odpovídat pomoc a péče výboru Oddílu KSČaS v Zelově a ústředního výboru Společnosti. Oba zástupci vyslovili naději, že naše spolupráce půjde správnou cestou k dobru celé veřejnosti.

Po široké diskusi prohlásil krajan Semerat Miroslav, že všechno, o čem bylo hovořeno, lze v Kučově vykonat. Členské příspěvky budou vybrány a doručeny výboru Oddílu v Zelově do dne 25. března a předplatné na časopis "Život" ve čtvrtém čtvrtletí. Tímto byla schůze ukončena.

Edmund Pospisyl

Na schůzi výboru oddílu KSČaS, o némž pišeme v předcházejícím článku, byly přijaty s uspokojením kladné pracovní formy Místní skupiny KSČaS v Kučově představené při debatě o činnosti, kterou podporují kučovští občané. Můžeme sem zařadit také práci místní kulturní místnosti Společnosti. Zněklikně nás však skutečnost, že největší pozornost je věnována tématu výlučně televizním filmům. Svéďk to o ochuzení programu působnosti kulturní místnosti. Můžeme ještě dodat, že stěny malého sálu už změnily svůj vzhled a těžko jsme hledali onu čistotu, která nás mile přivítala na slavnostním otevření této kulturní místnosti. Samozřejmě, jsou to nedopatření, která lze lehce odstranit. O to však se musí starat sami členi Místní skupiny KSČaS v Kučově. Ale nelze zajistit rozsunout stěny kulturní místnosti, lépe malého pokoje, který byl takto nazván.

Proto v Kučově byl podán návrh, aby v souvislosti se stavbou nové školy v blízkém Kleszczově, do níž budou chodit také kučovské děti od začátku nového školního roku, byla využita stará školní budova v Kučově a upravena pro kulturní účely. Oddělení pro osvetu a kulturu PPRN v Belchatově však navrhlo Společnosti, aby bylo kulturní středisko rozšířeno o přilehlající k ní volnou místnost, která by mohla být pronajata za poměrně nízké nájemné. Oddělení PPRN slibilo svou pomoc. Opravu kulturní místnosti by členi kučovské skupiny provedli v rámci společenských závazků u příležitosti oslav 25letí PLR.

Doufejme, že tato záležitosť bude úspěšně vyřešena. Jak ale bude vyhližet další práce kulturního střediska? Nadále je aktuální otázka jeho atraktivnějšího pracovního programu. Je nutné, aby kučovští občané sami navrhli konkrétní způsob. Myslíme, že by jim při řešení tohoto problému mohl také pomoci výbor Oddílu KSČaS v Zelově a ústřední výbor Společnosti. Je nabíleno, že aktivní práce tohoto střediska je opravdu potřebná. A. A.

SPORTOVÉ PODUJATIA

Na počesť 25. výročia ľudového Poľska Ústredný výbor Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku a jej Obvodné výbory na Spiši a Orave, po dohode s Okresným výborom fyzikultury a turistiky v Nowom Targu organizujú Oravské a Spišské športové hry. Pod týmto pojmenovaním sú zahrnuté športové preteky, futbal, basketbal a volejbal, beh a skoky a tiež pre spotrebu programov — prefahovanie lana, atď.

Závody sú určené pre mládež v školskom veku: dievčatá a chlapcov, nezávisle od ich účasti v iných organizáciach. Vítazi jednotlivých športových disciplín obdržia od UV KSČaS diplomy a pamiatkové dárčeky.

Ako nám oznamuje Ústredný výbor Spoločnosti, závody sa budú pravdepodobne konať: pre Oravu v Podvilkove a pre Spiš vo Fridmanove. Ked' píšeme tuto poznámku ešte nie je známy presný termín v ktorom sa budú konať preteky. Predvída sa, že sa budú konať koncom mája alebo začiatkom júna.

Prvé podujatie tohto druhu organizované našou Spoločnosťou budeme pozorne sledovať a opíšeme na stránkach našho časopisu.

A.

KIČORY

Posledné základná škola č. 5 v Kičoroch dostala krásny dar z Banícko-hutníckej akademie v Krakove. Pekné zelené stoličky pre žiakov, spolu 50 kusov a okrem toho ešte dvojité posuvné školské tabuľe. Hodnota daru asi 25 tis. zlhotých. K tomu škola v Kičoroch má ešte dostať asi 100

VALENT SURMA NEZIJE

Dňa 28. marca sme sa na vždy rozlúčili s krajanom Valentom Surmom. Odišiel jeden z prvých zakladateľov Spolku Čechov a Slovákov v Poľsku, ktorý vždy obetavo pracoval pre dobro všetkých krajanov. Zosnulý krajan Valent Surma obdržal od Spoločnosti diplom za zásluhy v organizátorskej práci.

Smutočných bradov so okrem najbližšej rodiny zosnulého zúčastnili predstavitelia Spoločnosti, Urbára a miestného obyvateľstva.

Cest jeho pamiatke!

stoličiek. Vedenie školy č. 5 v Kičoroch a rodičovské združenie pri tejto škole touto cestou vyjadrujú srdečnú vďačnosť rektora Banícko-hutníckej akademie v Krakove za hodnotný dar, vďaka ktorému deti sa budú učiť v lepších podmienkach.

Ludwik Mlynarczyk

STRETNUTIE S POSLANCOM

Dňa 23. marca tr. konala sa v Novej Belej neobvyklá slávnosť. Prišiel k nám poslanec do Sejmu PER, minister kultúry a umenia Lucjan Motyka, aby sa stretol s voličmi. Stretnutie sa konalo v školskej telocvični, ktorá bola preplnená do posledného miesta. Prišlo asi 250 osôb z toho 70 žien. Stretnutia sa tiež zúčastnili: Ján Nowak — I. tajomník OV PZRS v Nowom Targu, Stefan Kępa — tajomník PPRN v Nowom Targu, Aniela Drążek a Anna Mogielska — členky PPRN v Nowom Targu Władysław Papież — tajomník Obecného výb. PZRS v Novej Belej, Silvester Moš — predseda MNV a Ján Frankovič — tajomník MNV z Novej Belej.

Uvítacie slovo predniesol W. Papież. Potom prehovoril tajomník MNV J. Frankovič. Školské deti odovzdali vzácnym hostom kvety.

Potom začala diskusia občanov Novej Belej. Ako prvý prehovoril „soltys“ František Bednárik, ktorý vrazil o rozoj poľnohospodárstva, ale zároveň upozornil aj na škody, aké na poliaci urobila divá zver, ktorá ničí úrodu. Bolo by treba nejak tomu predísť. Ďalej vrazil o tom, že cez novobelský chotár sa preháňajú stáda oviec z Podhalanských obcí do Bieszczad a to tak na jar, ako aj na jeseň keď sa vračajú späť. Vypasajú pritom lúky a ničia aj iné plodiny. F. Bednárik navrhoval, aby sa ovce prevážali vlakom alebo autami. Upozornil aj na nedostatky v dodávkach stavebných materiálov.

Kr. František Chalupka, predseda MS Spoločnosti v Novej Belej hovoril o výstavbe Kultúrneho domu, čo by vyriešilo požiadavky týkajúce sa kulturnej činnosti. Zároveň prosil, aby krajské a okresné orgány podľa možnosti pomohli pri výstavbe tohto kulturného domu. Kr. Vojtech Bednárik zdôraznil, že Slovenský dom kultury, ktorý má byť vybudovaný, bude kultúrnym stánkom pre všetkých obyvateľov obce. Ďalším diskutantom bol kr. Andrej Skupin, ktorý sa dožadoval, aby boli zvýšené dodávky rolnických strojov tak, aby si rolníci potrebné stroje mohli kúpiť.

Krajania František Kalata a Pavol Poltorak hovorili o stavbe novej cesty vedúcej

Minister Lucjan Motyka vo svojom prejave zdôraznil úspechy dosiahnuté na kultúrnom a hohospodárskom poli. Podotkol, že spolupráca s Kultúrnou spoločnosťou Čechov a Slovákov v Poľsku je na dobrej úrovni. V ďalšej časti prejavu minister L. Motyka vrazil o stykoch a priateľskom spolunažívaní Poľska s ČSSR a ostatnými krajinami socialistického tábora.

Sme veľmi radi z tohto stretnutia nášho poslance do Sejmu s voličmi a dúfame, že takéto stretnutia budú častejšie. Prosieva to a urychluje spoločné riešenie mnohých otázok.

František Bednárik

ZPRÁVY ZE ZELOVA

Dne 1. března tr. zazářilo elektrické světlo v domech v ulici Kiliňského v Zelově (v tzv. Zeluvku). Elektrické vedení, nepripravené již pred třemi lety, nepřinášelo žádny užitek, protože stále se vyskytovaly nějaké překážky a nebylo zapojeno do sítě. Teprve, když byl vyměněn předseda MRN, byly všechny překážky odstraněny.

Proto také předsedovi MRN Dariuszovi Hajdanovi srdečně děkujeme za jeho námahu jménem všech obyvatel ulice Kiliňského.

Dne 28. března 1969 se konalo poslední zasedání běžného volebního období MRN v Zelově. Zasedání se zabývalo otázkou schválení dodatečných úvěrů a nadhodnoty městského rozpočtu z roku 1968.

Nadhodnota celkem činí 291 010 zl.

1. K doplnění pokladní hotovosti byla určena částka 42.00 zl
2. Na modernizaci osvětlení města přiznáno 106.010 zl
3. Na zákup koně pro komun. hospořství 15.000 zl
4. Na adaptaci výrobní haly pro výrobky z cementu 30.000 zl
5. Na opravu městské knihovny a sňátkové síně 70.000 zl
6. Na slavnosti spojené s 25. letem PLR 10.000 zl
7. Na nákup nábytku a květin do sňátkové síně a pracovních stolů do prezidia MRN 18.000 zl

Dodatečný úvěr z městského fondu byl rozdělen následovně:

- Saldo z minulého roku 233.000 zl
- a) z toho na ulice 8.000 zl
 - b) osvětlení 5.000 zl
 - c) veřejné studny 12.000 zl
 - d) financování generálních oprav 163.000 zl
 - e) střediska odpočinku a turisticky 30.000 zl
 - f) základní školy 15.000 zl

Po diskusi o rozpočtu vystoupil předseda MRN Dariusz Hajdan, který předložil zprávu z čtyřleté činnosti MRN, kterou zhodnotil kladně a poďkoval členům rady a také členům komisi za námahu a práci věnovanou pro dobro města i společnosti.

Zasedání ukončil prejem tažemnika městského výboru PSDS, soudruha Bronisława Cieniewského, který vyzval shromážděné aby učinili vše co je nutné, aby mohl být 22. července odhalen pomník Tadeusze Kościuszki, čímž zelowská veřejnost uctí 25letí Polské lidové republiky.

Dne 2. dubna 1969 se konalo plenárum městského výboru FJN věnované úkolům výboru FJN v predvolební kampani

ni voleb do Sejmu a národních výborů. Členem městského voleného komise v Zelově byl usnesený PRN v Lasku č. XXV (94/69) ze dne 26. III. 1969 jmenovaný člen naší Společnosti, tajemník Oddílu KSČS v Zelově Wacław Luśniński.

Dne 13. dubna 1969 se konalo valné shromáždění zástupců Dělnického nákupního a odbytového družstva v Zelově, jehož se zúčastnili: starší inspektor CRS Powleka, zástupkyně WZGS v Lodži Marciniałowá, zástupci PZGS z Lasku Rawicki a vedoucí účetní Skudlarek, zástupce městského výboru PSDS v Zelově Sikorski, předseda MRN v Zelově Hajdan Dariusz. Schůzí řídil předseda dozorčí rady družstva Marian Szymorek. Zprávu o činnosti dozorčí rady přednesl Marian Szymorek, zprávu o provedené kontrole přednesl Powleka. Vedoucí účetní Stanisław Chojnicki seznámil přítomné s bilančním nahodnotou, která činila 2,461.711,20 zl. Z toho srážka na důchodovou daň obnášela 827,342, — zl., na mimoplánové investice 25.781,52 zl.

Zůstalo 1.608.587,68 zl., z toho určeno na zásobní fond 530.834,68 zl., na investiční kapitál 482.576 zl., na ústřední fond CRS 160.859 zl., na vojvodský fond WZGS 80.429 zl., na odměny pro zaměstnance a členy výboru 160.859 zl., na bytový fond 48.258 zl., na kulturně osvětovou činnost 63.417 zl., pro sociální účely 44.055 zl., k rozdělení mezi členy 37.300 zl.

Diskuse se účastnila řada delegátů, kteří hovořili o důležitých otázkách, např. přejmenování družstva na „Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska“. Tento návrh byl jednomyslně přijat. Po diskusi byla zvolena dozorčí rada, skládající se z 18 osob a přistoupeno k volbě delegátů na okresní sjedz v Lasku. Zvoleno také 18 delegátů. Schůzí zhodnotil ředitel družstva Franciszek Antoszczyk. Jméno návrhové komise přednesl návrhy pro výbor předseda revizní komise Kazimierz Gałek.

Wacław Luśniński

KACVIN

Každý rolník si uvedomuje, aké potrebné sú umelé hnojiva. Dobre si ešte pamäťame tie časy pred 15 rokmi, keď umelé hnojiva boli za cenu zlata. Veď vojnou zničené tvárvane nemohli dodať tieľko hnojív, kol'ko rolníci potrebovali. Boli nedostatky aj v dodávkach cementu, klinkov, a iných stavebných materiálov. Často sme vtedy museli kupovať aj na čierne. Keď niekto súrne potreboval a nebolo v obchodoch čo mal robiť? Dnes sa situácia podstatne zlepšila, ale predsa sa ešte stále vyskytujú nedostatky. Ešte dnes sú fažkosti s nákupom železa na stavby, v lete často nemôžeme dostať cement a vtedy je predsa najpotrebnejší, lebo v lete sa buduje. Na kvádre (pustaki) sa tiež musí dlho čakať, niekedy ani objednávky nie sú realizované. Často čítame reklámy, v ktorých sa vratí, že opatrní rolníci sa zásobujú umelými hnojivami včas, t.j. v mesiacoch keď ich má byť nadostať a lacnejšie, od septembra do decembra. Ale ani vtedy veru si nemôžeme kúpiť tie hnojivá, ktoré by sme chceli a v takom množstve v akom by sme chceli, len váhno. V našich skladoch GS je len potasová soľ. Vravelo sa, že u

nás v decembri bude zamestnanec GS zapisovať kto a aké hnojivá potrebuje. Bolo by to veľmi dobre, ak by potom tie objednávky boli aj realizované. Ale zatiaľ sme nič nedostali, môžeme dúfať, že niečo dostaneme na jeseň, ale vtedy už bude neskoro.

Keď rolníci cheú dospelovať viac obilia a iných poľnohospodárskych plodín, musia dostať to čo potrebujú, veď je to v záujme celej spoločnosti. Preto by aj bolo dobré čím skôr previesť nápravu v dodávkach umelých hnojív a stavebných materiálov pre rolníkov.

Na našom hôrnatom Spiši rolníci najčastejšie pestujú jačmeň, oves a zemiaky, okrem toho aj dátelnu a iné šlachetné druhy tráv. Často však uvažujú, že keď pôdu úpravia ako sa patrí, keď dajú všetko čo potrebujú, budú mať bohatú úrodu. Iba že by bol suchý rok. Príslovia vratí: ako zaseješ, tak zoberieš. Je to teda aj pravda. Rolníci už na jeseň sa pripravujú. V našej oblasti na jeseň sa vyváža hnojivo, orie sa pôdu pod zemiaky, aby bola kyprá. Potom v zime zasa vyvážame hnojivo na pole, aby sme mohli čím skôr zasiať. Konečne máme jarné práce skončené. Všetko vypadá tak, že len dôdž a teplo a bude pekná úroda. Ale len teraz začinajú starosti. Lebo na naša polia vychádzajú v noci diviaci a začínajú orať, veru sa nepýtajú rolníkov či už majú zasiaté. A tak vzniká problém s ktorým si rolníci nevedia poradiť. Prečo? Predsa sú nariadenia, ktoré vravia, že takto vzniklé škody sa majú hradniť. Často sa však stáva, že sa nás rolník nemôže dočkať nielen odškodného ale ani predstaviteľa lesníctva, ktorý by škodu mal oceniť. Niekedy býva aj tak, že odhadca pride k jednému rolníkovi do dediny a potom keď ďalší hľási vzniklú škodu, nechce prisť, že vraj už v tej dedine bol. K riešeniu týchto otázok malo by sa teda pristupovať s ľudskej hľadiska, bez byrokracie.

Potom nasleduje ďalšia otázka. Odhadca vratí, že škodu môže odhadnúť len na 70%, viac podľa predpisov nemôže. Aby som čitateľa orientoval, uvediem príklad: jeden z našich rolníkov vysadil 14 vŕieč zemiakov. Jedno vreco malo asi 65 kg. Po škodách napáchaných lesnou zverou, na jeseň vykopali len 16 vŕieč, tej istej vähy. Tak teda pracoval bez žiadnych ziskov, mal len strátu, najmä preto, že škody boli hodnotené len na 70%.

Iný príklad: po odhadze všetkých škôd, neskor na jeseň sa spisujú zápisnice, ktoré každý postihnutý vlastnoručne podpisuje. Je to práca, ktorá všetkým rolníkom ide na nervy. Po skončení, všetky zápisnice sú odosielané na patričné miesta, ale odškodné budú vyplácať, keď všetko dobre pôjde, na jar budúceho roka. Skôr by sa to nedalo? Musia zápisnice nabrat úradnej moc? Musia, inak všetko pôjde do koša. Čudne to vyzerá, ale čo len môže urobiť, predpisy sú predpísami a ako sa vraví, hlavou mûr nepreraziť.

Naše lesy susedia so štátnymi lesmi. Viackrát sme sa na obecných schôdzach, a aj inde dožadovali, aby štátne lesy, ak chcú u nás pestovať divú zver, si terén ohradili plotom.

A ešte jedna otázka. Nemohli by patričné úrady vzniklé škody hradniť nielen v hotovosti, ale nejakou zľavou napr. z pozemkovej dane. Bolo by dobre pouvažovať o tom návrhu, veď všetkým nám zí-

leží, aby sa doterajší stav zlepšil. Bolo by dobre, ak by okresné a krajské úrady, venovali tejto otázke pozornosť a konečne ju aj vyriešili. Dnes má poľnohospodárstvo pravidlý význam, veď je to nás spoločný celonárodný majetok. Keď stojime na prahu nových volieb, ide nám o to, aby táto, u nás na Spiši stále aktuálna otázka našla konečne riešenie.

Anton Pivovarčík

Starosti, ktoré spôsobuje obyvateľom vidieka lesná zver bude riešiť nový zákon, ktorý pripravuje Sejm o štátnom lesnom hospodárstve.

REDAKCIÁ

MOJE PUTOVANIE DO BRAZÍLIE (2)

Medzi cestujúcimi z Poľska bolo nás 7 z Oravy: Bosák Jozef, Gjondla Jozef, Zubrický Anton, Zubrický Jozef mlynár — všetci z Dolnej Zubrice. Traja z týchto už nežijú. Boli aj dvaja z Jablonky Judziak Karol a Bugajský Ignác, nevrátili sa a ani neviem či žijú. Bol ešte jeden z Privarovky — Surovčík, ktorý ešte žije, ale on s nami necestoval.

Teda šli sme vlakom cez Nemecko, Holandsko a Belgicko do Paríža a z Paríža do prístavného mesta Cherbourg. V Cherbourgu sme bývali v peknom hoteli, v ktorom sme dostali zadarmo aj stravu — bola totiž zahrnutá v cestovnom lístku.

Na druhý deň 5.II.1928 sme sa rozlúčili s pevninou a odplavili sme sa na more, na loď Alcantara. Skoro som plakal. Mysiel som, či ešte niekedy uvidím moju milovanú matku a čo si moja matka počne, ak v cudzine zahynem. Keď som sa akosi z toho smutku prebral pozeram okolo seba a vidím ešte niekoľko ľudí, jedného muža a tri ženy, malého asi dvojročného chlapca a v náruči jednej ženy malé dieťa.

Pri vchode na loď bola bránka a v nej stal námorník, ktorý mi podal 2 lístky z tvrdého papiera na ktorých boli nejaké čísla. Nič som nerozumel, ale šiel som k druhej bránke v ktorej stal druhý námorník. Ten mi vzal lístky z ruky a niečo vravel, ale som mu nerozumel. Povedal som dosť nahlas poľsky, že nerozumiem a on mi hneď poľsky vysvetlil, že jeden lístok je s číslom späle, je naň číslo kabiny a posteľ. Druhý lístok je do jedálne, s číslom stola a stoličky.

Potom mladý námorník ma zobral do kabiny a rozostal mi posteľ. Pritom stale rozprával, ale som mu nerozumel. Posunkami mi naznačil, aby som sa umyil a potom mi navrhol, aby som si ľahol. Zacítil soin kolísanie lode, hlava sa mi začala točiť a zaspal som.

Ján Kovalík

ŠTUDIA NA SLOVENSKU

Ako sa dozvedáme z Matice slovenskej, Ústavu pe zahraničných Slovákov, Ministerstvu školstva Slovenskej socialistickej republiky vypisalo súbeh na štipendované štúdia na stredných a vysokých školách pre Slovákov v zahraničí.

Samozrejme, každý z mladých záujemcov o štúdia na

Slovensku musí mať súhlas polských školských orgánov, čo ostatne je aj jednou z podmienok súbehu.

Súbeh pre stredné školy týka sa predovšetkým štúdia na Strednej knihovalickej škole a na Strednej priemyselnej škole grafickej. Na prvej z uvedených je štúdium štvorročné, na druhej päťročné. Na strednej priemyselnej škole grafickej, ktorá vychováva kádre pre polygrafický priemysel sa otvára štúdium len každý druhý rok. V školskom roku 1969/70 sa otvára I. ročník štúdia.

Podmienky pre získanie štipendia na stredných školách sú nasledujúce: ukončenie základného vzdelania, súhlas školského orgánu krajiny odkiaľ uchádzač pochádza, úspešné zloženie prijímacej skúsky (pri umeleckých odboroch aj talentovej) podľa podmienok jednotlivých škôl, prehlásenie, že sa študent po skončení štúdia vráti do svojej krajiny. Pri prijímaní majú prednosť uchádzači o štúdium knihovalca

Ministerstvo školstva SSR (Suvorovová ul. č. 16, Bratislava), určilo pre všetkých Slovákov zo zahraničia, ktorí sa budú uchádzať o štúdium na stredných školách na Slovensku 5 štipendijných miest. Okrem toho umožní ďalším 5 študentom — zahraničným Slovákom štúdium na slovenských stredných školách na vlastné náklady.

Ministerstvo školstva SSR bude udeľovať štipendia vo výške Kčs 800.— mesačne zasadne na jeden školský rok s tým, že prijatým uchádzačom sa poskytne zaopatrenie v internátoch stredných škôl. Po úspešnom absolvovaní príslušného ročníka sa môžu poslučať znova uchádzač o štipendium na ďalší školský rok.

Druhý súbeh sa týka obsadenia štipendijných miest v školskom roku 1969/70 na slovenských vysokých školách. Aj tu je pre všetkých zahraničných Slovákov-slovakistov 5 štipendijných miest pre zahraničných Slovákov na štúdium ostatných odborov univerzitného, technického a umeleckého smeru, pričom budú uprednostňovať študenti vlastivedných disciplín (národopis, história a pod.).

Okrem toho ďalším 15 zahraničným Slovákom Ministerstvu školstva SSR umožní štúdium na vlastné náklady na všetkých odboroch vysokoškolského štúdia.

Podmienky prijatia sú následovné: ukončenie stredoškolského vzdelania, súhlas školského orgánu krajiny odkiaľ uchádzač pochádza, úspešné zloženie prijímacej skúsky (na umeleckých odboroch aj talentovej) podľa podmienok jednotlivých fakult, prehl

„... DALŠIA INTEZIFIKÁCIA ROENÍCTVA, ZVÝŠOVANIE VÝNOSNOSTI Z KAŽDÉHO HEKTÁRA, ZVÝŠOVANIE ÚRODY OBLIA A KRMOVÍN, AKO AJ ROZVÍJANIE CHOVU DOBYTKA JE NÁDALEJ HLAVNOU ULOHOU NAŠEJ DEDINY..."

(Z volebného programu FNJ)

Skôr ako zvolíme nový Sejm a národné výbory, ľudia, ktorí doteraz v mene voličov vládli, budú skladat účty z plnenia toho, čo im bolo ualožené pred štyrmi rokmi. Výsledky uplynulých štyroch rokov nie sú malé, veľa sa zmenilo v každej obci, v každom okrese.

Len v posledných 3 rokoch bolo investovaných do rozvoja národného hospodárstva viac ako 510 mld. zlých. V rámci týchto nákladov boli vybudované mnohé moderné výrobné podniky, ktoré dávajú ľuďom prácu a chlieb. Vďaka rozvoju chémie poľnohospodárstvo obdržalo patričné množstvo umelých hnojív, čo zasa malo kladný vplyv na rast hektárovej výnosnosti obilia a iných plodín. V investičnej politike boli popáchané isté chyby, čo posledne kritizovalo druhé plénium UV PZRS, ktoré zasadalo 3. a 4. apríla t.r. vo Varšave. V súhlase s tým, čo odporučalo plenárne zasadnutie pléna UV PZRS bude vyvinuté úsilie, aby priemyselné objekty boli rýchlejšie odovzdávané do prevádzky, aby týmto spôsobom bola urýchlená efektivita investícii a aby sa rýchlejšie zvyšoval národný dôchodok, ako aj zlepšovali životné podmienky pracujúcich.

O zmenach, ktoré mali miesto v priebehu týchto štyroch rokov na vidieku, najlepšie môžu povedať jeho obyvatelia. Na každej dedine vzniklo niečo nové. Investovalo sa mysliac na zlepšenie životnej

úrovne obyvateľov a pozdvihnutie celkovej kultúry obyvateľov vidieka.

Samozrejme nie všetko bolo ešte vyriešené. Každá oblasť má svoje vlastné problémy a riešenie týchto závisí nielen od vlastnej iniciatívy vytvárania nového, ale aj od pomoci štátu. Výška tejto pomoci závisí od celkového bohatstva krajin.

Skoro 80 percent obyvateľov Spiša a Oravy pracuje a žije z práce na roli. Tak Spiš, ako aj Orava nemajú žiadne priemyselné tradície. Každý pracuje na tom kúsku pôdy a jej výnosnosť stúpa natoliko, koľko investujeme do nej a do celého gazdovstva. Nebudeš hnojiť, nebudeš mať chlieb zo svojho gazdovstva, lebo pôda je tu podhorská a skupá.

PROGRAM HOSPODÁRSKEJ AKTIVIZÁCIE

Ale hlavné zisky neplynú z výroby obiliah, ale z chovu. Preto aj rolníci na Podhradí vyvíjajú úsilie, aby rozvinuli krmovinovú základňu pomocou zmeny štruktury siatia a napredujúce meliorovanie pasienkov. Kto kedy na Spiši a Orave vedel, aký význam má siláž? A predsa v rokoch 1965 — 1968 vybudo-

valo sa tu viac ako 1200 silážnych jám. Roku 1965 urobili tu asi 11 tis. ton siláže, roku 1968 už viac ako 20 tis. ton. Ako vyplýva z miestnych predbežných perspektívických plánov rozvoja Spiša a Oravy, bude sa pokračovať v rozvoji týmto smerom. Predpokladá sa, že priemerna váha dobytka stúpne z 305 kg roku 1968 na 390 kg roku 1975. Tak teda chov dobytka a oviec má byť tým, čo bude mať vplyv na rast ziskov rolníkov na Podhradí.

Ale terénnne orgány uvažujú tiež o tom, akým spôsobom zamestnať nadmerný počet pracovných sôl v oblasti Spiša a Oravy. Vybudovanie v Jablonke jedného po prípade dvoch výrobných podnikov, by ekonomickej aktivizovalo túto oblasť. Obyvateľia Spiša najdú zamestnanie a dodatočné zisky pri výstavbe czorsztynskej priehrady. Možnosti útvorenia siete malých pracovných podnikov, napr. tehelní a vápeniek, vytvarajú miestne suroviny. Práve preto volebný program predpokladá výstavbu takých podnikov v Jablonke a Veľkej Lipnici a tiež na Spiši.

V rámci prostriedkov, ktorí disponujú Obecené družstvá (GS) bolo vybudovaných niekoľko pekárni a podnik na spracovanie mäsa vo veľkej Lipnici. Podobný podnik na spracovanie mäsa zišiel by sa tiež v oblasti Nedeca — Nižné Lapše.

Všetky tieto podujatia budú mať svoje miesto vo volebnom programe, ale ich realizácia bude závisieť od aktívneho postoja obyvateľov a obetavosti v každodennej práci.

D. P.

Vzorné gazdovstvo zaobrájajúce sa chovom, ktoré patrí starému členovi ZSL Pawlowi Mateńkovi z Fioków.

Na snímke (v predu) Jan Mateńko junior, chovateľ dobytka. Pri maštali viditeľná rampa pre nakládanie dobytka na nákladné autá.

Foto: CAF — Huzar

PO KONGRESE

V dňoch 29.-31. marca t.r. zasadal vo Varšave V. kongres Zjednotenej Ľudovej strany (ZSL). V priebehu plenárnych rokov, ktoré trvali tri dni a v kongresových komisiach zaberalo hlas vyše 100 delegátov.

V mene Ustredného výboru PZRS pozdravil V. kongres súdruha Władysław Gomułka a predsedu Demokratickej strany Zygmunt Moskwa.

Základnou tému rokovania boli výsledky dosiahnuté ZES v období od 1965 r. na pozadí výsledkov dosiahnutých poľských výsledkov. Diskusia sa zaobrájala mnohými problémami z oblasti ďalej intenzifikácie poľnohospodárskej výroby, politického a spoločensko-ek-

nomickejho života vidieka a celej krajiny. Sú to otázky, ktorími vo svojej každodennej práci mali by sa zaobrátiť všetky zložky ZES pôsobiace na vidieku a v podnikoch spojených s poľnohospodárom.

Uznesenie schválené V. kongresom ZES kreslí ďalšie úlohy pre stranu na najbližšie roky v oblasti realizácie poľnohospodárskej politiky PZRS a ZES, určuje postoj vo všetkých záležitostach týkajúcich sa politicko-ekonomických problémov v krajinе a precižuje smery ideovo-výchovnej práce členov ZES.

Tajným hlasovaním bol zvolený Ústredný výbor ZES, ktorý má 95 členov a 55 kandidátov. Predsedom ÚV ZES bol opäť zvolený Czesław Wycech — maršalek Sejmu. Za podpredsedov boli zvolení: Kazimierz Banach, Józef Ozga-Michalski a Bolesław Podedworny.

Rolníci vo všeobecnosti poznajú podmienky kontraktácie prasiat na základe jednorázových alebo mnohoročných zmlúv. Poznajú ich najmä ti, ktorí už roky sú stálymi dodavatelia prasiat pre priemyselné veľkovýkrmne. Avšak rolníci sa pomerne často sťažujú na nestatočnosť klasifikátorov, ktorí určujú príliš nízke ceny. Preto je nutné aby sme povedali niekoľko slov na túto tému najmä preto, že z kontraktácie prasiat majú výrobcovia určité zisky.

Aké sú teda celkové podmienky dodávok a aké pravidla klasifikácie?

Niekteré požiadavky týkajúce sa dozádaných prasiat sú obsiahnuté v kontraktácej zmluve. Sú to predbežné podmienky, ktoré musia byť splnené, aby prasatá mohli byť kvalitatívne hodnotené vo výkupnom stredisku.

Klasifikátori berú ohľad na druh prasat. Kontraktované sú výlučne prasatá bielej rasy. Nesmie sa teda v opredí o zmluvu dodávať prasatá pulawskej rasy a križené. Prasatá odovzdávané vo výkupnom stredisku mali by dosiahnuť váhu najmenej 18 kg a mať 8 týždňov, prasatá určené na krmenie nemali by mať viac ako 4 mesiace a váhu najviac 45 kg. Prasatá mali by byť zdravé, nesmia pochádzať z terénov na ktorých sú nákažlivé nemoce, počas prepravy musia byť zabezpečené pred slinkom, mrazom a dáždom, ako aj nesmia mať v rypáčikoch dráty.

Často tiež rolníci robia tú chybu, že pred dodávkami prasatá nadmerne prekrmujú, čo spôsobuje u zvierat zvyšenosť teplotu, niekedy hnačku a výsledok je taký, že zverolekár odmieta príjať také prasatá.

Keď rolníci odovzdávajú zakontraktované prasatá mali by brať so sebou aj vyzádované dokumenty, ako: kontraktácia zmluvu, svedectvo pôvodu zvierat a doklad o pokrytí prasnice, od ktorej sú prasatá určené na dodávku. Tieto doklady sú základom pre patričné hodnotenie kvality prasiat odhadcom. Práve odhadca rozhoduje o kvalite a o tom, či prasatá sú vhodné pre ďalšie krmenie v priemyselných veľkovýkrmnach. Pri hodnotení nesmie sa riadiť svojimi vymyslenými zásadami, musí sa dodržiavať predpisy platné pre celú krajinu.

Aké teda vlastnosti mali by mať prasatá dodané do výkupného strediska?

— hlava — lahlá, úmerná k veľkosti celého tela, chrbát široký, svalnatý. Predná časť mala by byť lahlá, mäsnáho charakteru,

— pokožka zružovela, bez viditeľných zmien a poškodení, pokrytá dobре rovinutou srsťou.

Prasatá, ktoré nezodpovedajú týmto normám, nebudú prijímané vo výkupných strediskách.

P.

PODMIENKY VYKUPU A KONTRAKTÁCIE PRASIAT

saviek — 50 kg vňate. Aby sme si predstavili, aká je to strata pripomienieme, že na 1 ha zemiakov je asi 10 000 kg vňate. Ak teda na 1 hektári pôdy bude sa načádzať 200 000 pásaviek, zemiakov vňate úplne zožerie. Zatiaľ 1 samička pásavky môže zniesť 1.000 vajíčok. Len si rozvážme, čo by sa robilo, ak by sme nebojovali proti pásavke.

Polia, na ktorých sú zemiaky mali by sme systematicky a dôkladne prezerať, aby sme našli pásavku ihneď ako sa objavi a bojovať proti nej. V boji proti pásavke zemiakové používame prostriedky proti hmyzu: tekuté alebo pre poprašovanie. Účinnejšie sú tekuté prostriedky. Používame ich v takomto množstve:

azotox tekutý 33 — 600 g na 100 litrov vody
azotox emulzný 50 — 400 g na 100 lit. vody
tritox tekutý 30 — 4000 g na 100 lit. vody
tritox emulzný — 350 g na 100 lit. vody.

Pre poprašovanie používame:
ditox v dávkach 25 — 30 kg na 1 ha
tritox práškový v dávkach 20 — 25 kg na 1 ha.

Najlepšie výsledky dosiahneme vtedy, ak buď začíname čo najskôr, teda keď sa pásavka masovo objavi na plantáži. Počas boja s pásavkou musíme poprašovať alebo postrekovať plantáž najmenej dvakrát za sebou. Postrekovanie alebo poprašovanie len tých zemiakových kríčkov, na ktorých sme zbadali pásavku, nie je príliš účinne. Poprašovať alebo postrekovať musíme pomocou zvláštnych prístrojov a nie ručne alebo konvou.

Naučinnejšie sú však postreky alebo poprašovanie prevedené odborníkmi poľnohospodárskej služby.

S.D.

ROL'NICKY KALENDÁR - JÚN

V júni musíme plieť a kopcovat zemiaky. Okrem toho zbierame repík. Klíčiacu kukuricu musíme chrániť pred vtákmi. Dôležitou prácou je aj zber sena a motýľových rastlín. Ďatelinu a luceru kosíme keď kvitne. Taktiež lúky kosíme keď začínajú kvitnúť. Lúky a pasienky hnojíme dusíkatými hnojivami. Burinu, ktorá rastie na medziahach, v priekopách a inde, mali by sme tiež kosíť. Jún je vhodným mesiacom pre stavbu silážnych jám. Je tiež najvyšší čas, aby sme pouvažovali o kosení obilia a nákupu hnojivo-vápnového vápna. Záhradu opäť postrekujeme a hnojime dusíkom, fosforom a draslikom.

Dnes uverejňujeme aj niekoľko informácií o pásavke zemiakovej. Veľmi často vedomosti rolníkov o tomto najhoršom zemiakovom škodcovi a spôsoboch boja proti nemu sú ešte príliš povrhne. Tak teda oboznamíme sa bližšie s pásavkou zemiakovou: na jar, keď sa pôda zohreje asi na 15°C, chrobáky vyliezajú zo zeme, kde prežili zimu. Zanedloho samičky skladajú vajíčka. Vajíčka sú žlté alebo pomarančovej farby, veľkosti asi zrniek prosa. Sú úložené zvisle na spodnej strane zemiakových lístov, v skupinách počítajúcich od 20 do 40 vajíčok. Samičky skladajú vajíčka počas troch letných mesiacov, potom na jeseň hyknú.

Asi po 10 dňoch sa vajíčok sa vyfahnu larvy. Počiatocne larvy sú žlté, ale po rozvoji a rast. Spolu s rastom larva mení kožu. Po trojnásobnej zmene kože, teda asi pod 14 dňoch od vyfahnutia, larva schádza zo zemiakovej vňate do zeme, aby sa tam zakuklila. Celý rozvoj, to znamená obdobie od vajíčka po vznik chrobáka trvá v Poľsku priemerne 30 — 40 dní. Hneď po ukončení rozvoja, chrobáky vyliezajú zo zeme a začínajú sa intenzívne kŕmiť, aby nahromadili v organizme zásoby na zimu.

Poľsku obvyčajne v priebehu roku sa rozvíja jedno pokolenie pásavky, druhé len v prípade neobvykľo teplého leta a aj to nie všade. Pásavka žerie zemiaky tak vtedy keď je larvou, ako aj vtedy, keď je už dospelým chrobákom. Jedna pásavka v období svojho života môže zožrať asi 50 g zemiakovej vňate, 1.000 pá-

... ŠTÁT BUDE NAĎALEJ UPEVNŇOVAŤ RODINU, SÍRÍT ÚCTU VOČI ŽENE A MATKE, AKO AJ POZDVIHOVAŤ JEJ SPOLOČENSKÚ POZÍCIU...

(z volebného programu FNJ)

VOL'BY A MY

Hoci premeny vidieckej rodiny prebiehajú v odlišných, špecifických podmienkach a iným tempom, ako zmeny rodiny žijúcej a stvárnujúcej sa v meste — predsa jej úloha a význam v poslednom štvrtstoročí sa podstatne zmenili. Tieto zmeny ovplyvnil proces spoločensko-hospodárskych zmien poľského vidieka, jeho stály rozvoj a z roka na rok zvyšujúca sa poľnohospodárska výroba.

Tieto procesy menili a menia podstatným spôsobom spoločenskú pozíciu vidieckej ženy. Vytvorili v ženách a státe prehlbujú pocity spoluzodpovednosti za násobenie našich výsledkov a stvárnovanie našej budúcnosti. Podiel vidieckych žien na fažkej a zodpovednej poľnohospodárskej práci, na verejnem a politickom živote je dôkazom, že žiadne udalosti a problémy nie sú im ľahostajné.

Popri starostlivosti o stále rýchlejší a úspešnejší ekonomický rozvoj vidieka,

o rozvoj osvety a zovšeobecnenie kultúry, ľudové Poľsko venuje zvláštnu pozornosť ochrane zdravia ženy-matky a jej dieťaťa.

Siroko je rozvinutý systém profilaktickej starostlivosti. Stále menej detí prichádza na svet doma, čím sa znižuje nebezpečie ohrozenie pri pôrode matky a dieťa, ktorí majú zaistené lekarské ošetroenie nielen počas pobytu v nemocnici alebo pôrodnej izbe, ale aj po návrate domov. Všetky deti sú očkované, aby sa predbehlo možnostiam ochorenia na nákažlivé nemoci. Rozvíja sa hygienicko-lekárska starostlivosť o deti v školách.

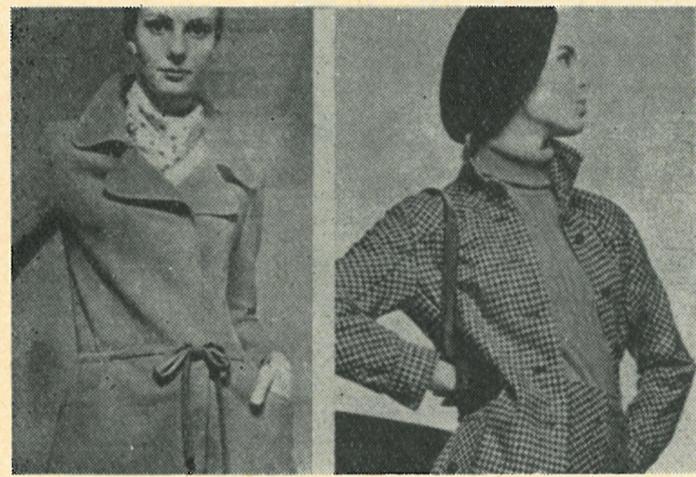
Aj ďalšie životné obdobia mladého poolenia sú v ľudovom Poľsku obklopené mimoriadnou starostlivosťou a opaterou. Mládež má lepšie podmienky pre vzdelenie a prácu, ako kedykoľvek v minulosti. Výdavky na starostlivosť o deti, mládež, na rozvoj osvety zo štátneho rozpočtu rastli z roka na rok. V posledných rokoch

dosahujú desiatky miliard zlôtých. Všetky deti v Poľsku navštievujú 8 tried základnej školy. Je vyvjané úsilie, aby sa umožnilo ďalšie vzdelávanie, nadobudanie polozvolania podľa možnosti najväčšiemu počtu mládeže v mestách a na vidieku.

Všetkým týmto problémom mimoriadnu pozornosť venuje volebný program FNJ. Zdôrazňuje úlohu súčasnej rodiny, ženy a matky, vytyčuje úlohy pre budúnosť. Aj to sú záležitosti o ktorých budeme diskutovať v predvolebnej kampanii. Určite najviac o týchto záležitostach budú môcť povedať ženy, ktorým táto problematika je najbližšia.

V tejto celonárodnej diskusii je dôležitý každý hlas, každá pripomienka a návrh, lebo je to diskusia o otázkach, ktoré sú nám najbližšie. Súčasne je dôležitou školou občianskeho postoja pre nás a pre naše mladé pokolenie, ktoré bude voliť po prvýkrát.

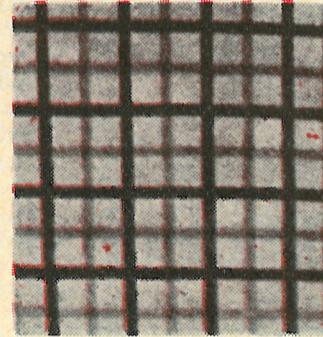
Všeobecnu účasťou v predvolebnej kampani a podporovaním kandidátov FNJ v samotnom hlasovaní vyjadrim akceptáciu programu rýchleho a priznivého hospodárskeho rozvoja, rozvoja osvety, vedy a kultúry, od ktorých závisí ďalší rast životnej úrovne našich rodin. Vyjadrim našu podporu pre program výstavby sily a blaho bytu ľudového Poľska, pre program socializmu a mieru.

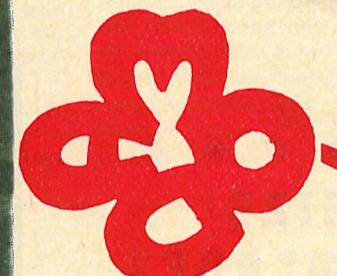
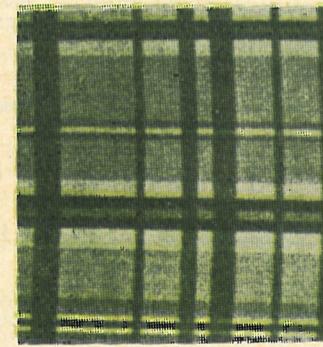
JARNE KOSTY

V parízskych módnich casopisoch v poslednom čase vidime množstvo modelov z károvaných látok. Karovanie je rôzne avšak má jednu spoločnú vlastnosť, je vždy na bielom pozadi alebo biele na veľmi tmavom. Veľmi moderné sú kará bežovo-biele, ružovo-biele, sedo-biele atď., vhodné pre silnejšie postavy.

Kárované látky podobné tým, ktoré uvierajúme kupíte v Cepelii a textilných obchodoch.

KAROVANÁ SEZÓNA

Nemusíte mať kožený kabátik, kožený plášť, nové dvojdielne šaty, šaty, moderný klobúk, ale musíte mať aspoň jeden dobrý kostým.

Aby sme spresnili, žena, najmä pracujúca, v našom podnebí mala by mať najmenej dva kostýmy. Jeden teply, s vatolínovaným kabátikom, ktorý by nosila na jeseň a na jar. Druhy kostým, pre letné obdobie, vlnený, ale nie tak teply ako predošly, ušitý zo šedého flanelu alebo tmavomodrej látky.

Pripomínam, že moderné sú dihé, ľahko dopasované kabátiky. O tom, aký dlhý má byť kostýmový kabátik rozhodneme pri prvej skúške u krajkárky. Najskôr však musíte sa rozhodnúť pre dĺžku sukne a len potom pre dĺžku kabátika a zvoliť najvhodnejšiu pre vašu postavu. Tak kabátik, ako aj suknú si jemme na podšívke, keďže sa vtedy menej mačkajú.

KÝM MLÁĎA KRMÍME LYŽIČKOU DOSPEJE

Dieťa môžeme krmieť lyžičkou už keď má 4-5 mesiacov, keď mu začíname dávať polievky a zeleninové pretlaky. Nie je správne, ak dieťa do 9-10 mesiacov je len z fľašky. Využijme to, že malé dieťa rádo berie všetko do úst. Určite rýchle privykne jesť lyžičkou, ak ho na to budeme zvykať patričným spôsobom.

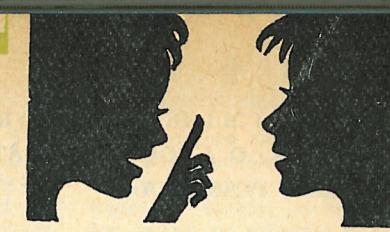
Dieťa krmíme lyžičkou pomaly a opatrne, medzi jednou a druhou lyžičkou robíme prestávky, aby dieťa pocitilo chut' jedla a malo čas prehľtnuť všetko, čo mu dáme. Prvé dni podávame dieťaťu len 1-2 lyžičky, pomaly, bez unáhlenia a nutenia. Niekoľko dieťaťa nevie ešte jesť týmto spôsobom, dlho drží jedlo v ústach, nepolyká a nechce zobrať do úst nasledujúcu lyžičku. Nesmieme v takýchch situáciach dieťa nútiti, ako niektoré mamičky, napr. zapchávajú dieťaťu noštekom, aby rýchlejšie prehľtilo a otvorilo ústočku. Stačí ak matka preukáže trochu trpezlivosti a dieťa iste s novým spôsobom krmenia sa oboznámi a bude jesť rado.

Všetok riad, ako taniere, poháre, šálky, fľašky, lyžičky atď. malo by mať dieťa svoje vlastné.

Prinášame niekoľko rad, ktoré by ste mali využívať pri krmení dieťaťa:

- Skôr ako dieťa budeme krmieť musíme vyvariť lyžičku.
- Keď dieťa krmíme lyžičkou držíme ho na kolenach. Ďavou rukou držíme dieťa, pravou berieme jedlo na lyžičku (nie doplnia).
- Vložíme dieťaťu lyžičku do úst tak, aby bola na jazyku, ale nie príliš hlubo, aby sme jedlo nevylievali na zadnú stenu hrdla.
- Nakloníme lyžičku a pozorne vlejeme jedlo dieťaťu do úst.
- Okrajom lyžičky zotrieme z tváričky dieťaťa pozostatky jedla a vlejeme ich do ústočiek.
- Keď dieťa zjedlo celú porciu, pozorne mu utrieme tváričku.

EDUCATION CENTER VSETKUM

JEDNA DRUHEJ RIEKLA

Milé čitateľky, dnes vám napíšeme ako by sa mala strávovať kojaca matka.

Mamička, ktorá kójí môže juť skoro všetko. Jedlá maliby byť čerstvé a rozmanité. Nakoľko kojaca žena vytvára asi 1 liter mlieka na dobu a toľko vypije kojenc, mala by, okrem obvykľej stravy piť dodatočne jeden — jeden a pol litra mlieka denne, aby kryla nielen svoje požiadavky, ale aj požiadavky dieťaťa.

Ak kojaca žena je náklonna na tučnotu, čo má nepriaznivý vplyv na vytváranie pokrmu (znižuje sa), mala by obmedziť mliečne jedlá (slízie, chlieb), avšak ovocie a zelenina maliby byť súčasťou každého jedla. Neodporúča sa, aby žena ktorá kójí jedlá cesnák, ktorý dáva mlieku nepríjemnú vôňu a príchuť, ako aj potraviny, spôsobujúce vytváranie plynov (fazuľa, hrach, ražný chlieb). Práve preto na začiatku sme napísali — skoro všetko.

Okrem vitamínov, ktoré sú obsiahnuté v potravinách, žena mala by ešte užívať dodatočne vitamín A+D, C, B-complex alebo B1 a B2 — samozrejme podľa predpisu lekára.

Pripomíname, že kojaca žena nesmie piť vôbec alkohol, nesmie tiež fajčiť, nakoľko alkohol a nikotín prechádzajú do mlieka a pri častom užívaní spôsobujú otravu organizmu dieťaťa, čo je zasa škodlivé pre jeho fyzický a duševný rozvoj. Niektoré ženy pijú čierne pivo a domnievajú sa, že toto má vplyv na množstvo mlieka, je to ale predsudok.

VŠETKÝM MAMICKÁM NA DEŇ ICH SVIATKU VELA RADOSTI, ÚSMEVOV A STA-SIA

ZELA

REDAKCIA

V okresnom návrhu na aktivizáciu Oravy sa o. i. planuje: odovzdať do prevádzky nových ošetrovaní v Malej Lipnici a Dolnej Zubrici a rozbudovanie doterajšej ošetrovne v Hornej Zubrici na zdravotné stredisko.

Sú vyvájané snahy, aby v novej 5-ročnici začala výstavba nových zdravotných stredísk v Jablonke a Podvuku. Výstavbu nemocnice v Jablonke pre potreby Oravy, sa predvída po roku 1975.

ODPOVEDÁME

T. K. „Mám starý, vlnený detský kabátik. Teraz som dieťaťu kúpila kabátik a z toho kabátu by som chcela urobiť vložku do kabátika. Počasťte mi, ako to mám urobiť?“

Podľa vzoru kabátika musíme vystrihnúť formu z papiera. Táto forma malá by dochádzala len k švám predu. Formu robíme len z polovice kabátika a bez rukávov. Potom zošívame všetky kúsky popáraného kabátu rovno. Svy rozžehlíme. Takýto kus látky preložíme na polovicu podložky a strihame podľa for-

my. Aby sme zakryli švy, na vložku prišívame podložku. Na okraji vložky, pri výstrihu pri krku a pod pazuchami prišívame slučky z látky alebo takéto robíme z nití v pomere vekfíkých odstupoch. Okraj vložky obšívame. Vložku priložíme ku kabátiku a označíme si miesta na ktorých sú slučky. Gombíčky na kabátiku prišívame na krátkych nožičkach.

K.M.: Je to pravda, že octot je veľmi praktický a že sa ho používa nielen ako prípravok k jedlám? K čomu je octot ešte potrebný?

Uverejňujeme niekoľko informácií o použití octotu:

★ lesklé miesta na vlnenej látku (sukni, nohaviciach, ru-

kávach) prežehlieme horúcou žehličkou cez handru namočenú do octovej vody. Žehličku len pridržíme na handre, neposúvame ju. Nesmieme tiež handru úplne vysušiť;

★ ak do vody v ktorej vŕime natílené vajíčko nalejeme trochu octu, bielok nevyteče;

★ zápací po cibuli a rybách sa strati ak lyžičky, nože alebo vidličky pretriedeme octom a vypláčame v studenej vode;

★ oct odstraňuje nepríjemné kuchynské vône. Ak sa chceme zbaviť vône varennej kapusty, karfiolu alebo smażenej cibule, niekoľko minút varíme v malom hrnčeku trochu octu až sa celkom vyvarí.

Kalendár

SLNKA

Východ	Západ
4.hod.06.min.	19.hod.01.min.
3.hod.41.min.	19.hod.24.min.

Mesiaca

mája	mája
1. mája	18.hod.30.min.
14. mája	2.hod.52.min.
	18.hod.57.min.

Plyný mesiac 2. mája
Posledná stvrt 8. mája
Nový mesiac 16. mája
Prvá stvrt 24. mája
Plyný mesiac 31. mája

MÁJ - KVĚTEN

1	STVRTOK Sviatok práce
2	PIATOK Zigmund
3	SOBOTA Alexander
4	NEDEĽA Monika
5	PONDELOK Irena
6	UTOROK Ján
7	STREDA Flavia
8	STVRTOK Stanislav
9	PIATOK St. sviatok ČSSR
10	SOBOTA Izidor
11	NEDEĽA Jakub
12	PONDELOK Pankráč
13	UTOROK Servák
14	STREDA Bonifáč
15	STVRTOK Zofia
16	PIATOK Andrej
17	SOBOTA Slavomír
18	NEDEĽA Erika
19	PONDELOK Peter
20	UTOROK Bernard
21	STREDA Valent
22	STVRTOK Júlia
23	PIATOK Michal
24	SOROTA Zuzana
25	NEDEĽA Železe sviatky
26	PONDELOK Paulína
27	UTOROK Ján
28	STREDA Augustín
29	STVRTOK Magdaléna
30	PIATOK Felix
31	SOBOTA Petronela

JÚN - ČERVEN

1. NEDEĽA Jakub	8. NEDEĽA Medard
2. PONDELOK Marcel	9. PONDELOK Pelágia
3. UTOROK Klotilda	10. UTOROK Bohumil
4. STREDA František	11. STREDA Barnaba
5. STVRTOK Božie telo	12. STVRTOK Ján
6. PIATOK Norbert	13. PIATOK Anton
7. SOBOTA Robert	14. SOBOTA Bazil
	15. NEDEĽA Jolanta

SNÁR

Veríte snom? Nie? Ani my neveríme. Ale predsa každý z nás sa niekedy pozrie do snára, aj keď to pokladá za predstútok našich babičiek. Konečne ved je to len zábava:

- kabát svetly — si zaznávaný
- čierny — vynikneš v povolaní
- veľmi drahý — bohatstvo
- pritesný — budú o tebe klebetiť
- roztrhaný — budeš v nádzi
- obdržať ako dar — budeš šťastný pričinením cudzieho človeka
- vidieť prat — budeš mať pracovitú ženu
- pošpinený — klebety
- obliekať — radost, pôžitok
- kupovať — chudoba

Nohavice čierne nosit — zármutok

- biele — užná svoj omyl
- roztrhané — budeš zahanbený
- naťahovať — budeš pánom v domácnosti
- stahovať — nemoc
- stratíť — budeš pod papučou
- zošívať — tažkosti, rozpaky

Opasok nosit — spokojnosť

- bohatu vyzdovený — blahobyt
- najst — ziskáš dôveru
- stratíť — si nechodilany

Ovocie zbierať — radost, bohatstvo

- kupovať — budeš podvedený
- jest sladké — príjemná spoločnosť
- jest kyslé — nemoc
- na stromoch — dobre vyhliadky v podnikaní
- veľké množstvo — mnoho ziskov
- darovať — zisk, výhra
- nezrelé jest — ľahká nemoc
- v košíkoch — dopre postupovanie
- otriasať zo stromu a zbierať — mäť dobrých susedov

RADY • PORADY • RADY • PORADY • RADY

PRAVNÍK

SCHORZENIA WYWOLYWANE PRZEZ OWADY ŻĄDLĄCE

Są to ostre schorzenia skóry, którym mogą towarzyszyć zaburzenia ogólnie. W miejscu użdalenia, zwłaszcza na skórze cienkiej, powstają bąble i obrzęki. Obrzęki te mogą utrudniać otwieranie powiek, zwęzać nozdrza, uciskać gardło wywołując duszność. Po wiekszej inwazji np. pszczoły często dochodzi się objawy zatrucia takie jak chwiejny chód, biegunka, zapaść a nawet śmierć. Zdarza się też przemijająca ślepotka. Schorzenie jest ostre, gdyż zmiany skórne powstają prawie natychmiast po uż-

dzeniu, objawy ogólne występują również w niedługim czasie. Tego typu schorzenia powodują owady takie jak pszczoły, osy oraz trzniele. Wraz z wkluwanym żądłem są wprowadzane do skóry jady mogące powodować rozpad czerwonych ciałek krwi oraz drażnić system nerwowy. Jady te powodują także, silne swędzenie, rozszerzenie naczyń krvionośnych w następstwie czego powstają bąble i obrzęki. Tego typu schorzenie należy odróżnić od pokrywki. W przypadkach licznych użdalen, szczególnie w okolicach, których obrzęki utrudnia oddychanie, rokowanie jest raczej niepomyślne. Zapobiegać powstawaniu tych chorób należy przez omijanie przez zwierzęta pasiek, gniazd os i trzmieli. W leczeniu należy usunąć żadła tkwiące w skórze a bąble i obrzęki okładać kompresami z płynu Burowa, 8 — 10% wody amoniakalnej, wody wapiennej z olejem. Przy dużej ilości bąble należy podawać środki nasercowe, lub wódkę (1/4 — 1/2 l. dla dużych zwierząt.

Oprócz tych trzech wyżej wymienionych owadów, wywołujących ostre schorzenie, spotykamy inne choroby skóry owiec i koni, przewlekłe, spowodowane przez muchówki z rodziny wpleszczowatych. Są to owady drobne, o nogach grubych i mocnych, zaopatrzone w pazurki. U owiec występuje świad i ból ujawniany drapaniem, ocieraniem się i wysypywaniem wełny. Następstwem są lysiny i skołunie wełny. W wełnie spotyka się zielonkawe odchody owadów. Oprócz kalu można w wełnie znaleźć dojrzałe owady oraz ich poczwarki. Owady wyżej wspomniane bytuły całe

swe życie na skórze, przebieg więc choroby jest przewlekły. Owce napastują wpleszcz owece, zielonawy, żyjący do czterech miesięcy. U koni występuje narzepik koński latający w lecie i na początku jesieni.

Wymienione muchówki poruszając się żywio po skórze, ukryte w sierści lub wełnie, klują bolesnie i ssąc krew niepokoją zwierzęta. Owce niepokojone ocierają się i wyskubują wełnę. U jagniąt inwazja much może spowodować niedokrwistość co uspasabia do śmiertelnych nierzaz chorob pluc lub przewodu pokarmowego. Zapobieganie tym schorzeniom u owiec polega na strzyżeniu, a więc na usunięciu owadów i poczwarek wraz z wełną, a leczenie jest podobne jak przy świeźbie. U koni smaruje się zaatakowaną skórę DDT.

HENRYK MĄCZKA

ZALICZALNOŚĆ OKRESÓW ZATRUDNIENIA PRZY UZYSKIWANIU PRAW DO RENTY

W związku z powtarzającymi się pytaniami dotyczącymi czasokresów, które zaliczane są jako okresy zatrudnienia przy ubieganiu się o renty pracownicze np. okresów zatrudnienia młodocianych, okresów zatrudnienia z tzw. okresów zaliczalnych do okresu potrzebnego do uzyskania renty:

Ustawa z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr. 3 poz. 6) za określony zatrudnienia uważa okresy pozostawania w stosunku pracy na obszarze

Państwa Polskiego, jeżeli osoby zatrudnione pobieraly w tych okresach wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego na wypadek choroby i macierzyństwa. Przepis ten nie wyłącza więc pracy młodocianych z tzw. okresów zaliczalnych do okresu potrzebnego do uzyskania renty.

Co więcej do okresu tego zalicza się między innymi okresy nauki i pracy osób zatrudnionych na podstawie umowy o naukę zawodową, o przyznanie do określonej pracy lub o odbycie wstępnego stażu pracy, określających do szkół związków zawodowych i szkół partyjnych pod warunkiem zatrudnienia bezpośrednio przed wstąpieniem do tych szkół, nauki w szkole, do której pracownicy zostali skierowani przez zakład pracy, nauki w szkołach wyższych pod warunkiem uprzedniego zatrudnienia.

Za określone zaliczalne z tytułu służby wojskowej uważa się m. innymi okresy

wojskowej służby zawodowej i nadterminowej pełnionej w Wojsku Polskim po dniu 1 listopada 1918 r. pod warunkami zawartymi w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i nadterminowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1963 r. Nr 55 poz. 299), niezawodowej służby w Wojsku Polskim po dniu 1 listopada 1918 r. i służby w oddziałach powstańczych w powstaniach śląskich w latach 1919-1921 oraz w powstaniu wielkopolskim, służby w polskich formacjach wojskowych za granicą w czasie od dnia 1 września 1939 r. do dnia 13 lutego 1946 r., służby w oddziałach oraz czynnego udziału w organizacjach młodzieżowych, prowadzących walkę z hitlerowskim okupantem, działających na obszarze Państwa Polskiego lub innych państw, służby pełnionej przez osoby posiadające obywatelstwo polskie w Armii Związku Socjalistycznych Republik Rad, oraz w okresie wojny 1939-1945 w innych armiach sojuszniczych, pobycie w niewoli lub w obozach dla internowanych żołnierzy w czasie od dnia 1 września 1939 r. do dnia 9 maja 1945 r. Do okresów zatrudnienia mogą lecz nie muszą być zaliczane obywateł polskim również okresy służby z pobytu w charakterze szeregowca lub niezawodowego podoficera w innych formacjach wojskowych niż wyżej wymienione np. w armiach państw zaborczych z okresu I wojny światowej.

Pewne okresy uzna się za okresy zaliczalne do określonych zatrudnienia także z innych tytułów jak np. okresy bezrobocia przed wyzwoleniem udowodnione dokumentami czy okresy pracy członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych wykonywanej w tych spółdzielniach, jeżeli spełnione są warunki określone w odrębnych przepisach.

W. FERFET

CHLEBOVÁ POLIEVKĀ

Rozpočet pre 4 osoby: 4 krajce staršieho suchého chleba, 3/4 lyžice masti, 1 cibulkou, 1 strúčik cesnaku, červená sladká paprika, soľ, 1 vajce.

Na masti zapeníme posrúhanú cibulkou a rozotretý cesnak, pridáme červenú sladkú papriku, pokrájaný chlieb a pražíme, kým cibulka nie je ružová. Potom zalejeme potrebný množstvo horúcej vody, pridáme mleté čierne korenie, osolíme a povarieme. Nakoniec polievku pretrieme cez redšie sito, necháme znova zavrieť a potom rozľaháme do nej jedno vajíčko. Odstavíme až neskoršie podávame.

Rozpočet: 300 g ryže, 1/2 l vody, soľ, 3 lyžice cukru, 40 g masla.

Ryžu preberieme, umyjeme a v slanej vode varíme. K polomäkkej pridáme mlieko, cukor, dovaríme a nakoniec primiešame maslo.

Podávame posypanú posrúhanou čokoládou alebo kakaom zmiešaným s cukrom a s malinovou šťavou alebo dobrým džemom.

TRHANÉ S KAPUSTOU

6 zemiakov, hladká múka, voda, soľ, 1 hlávka kapusty, škvarky, maslo.

V kožke uvarené zemiaky olúpeme, pretlačíme cez sito, pridáme soľ a toľko hladkej múky, aby sme dostali tuhé cesto. Z cesta urobíme bochníčky, rozvalkáme ich na placky, ktoré na plati sporáka z obidvoch strán opečieme. Opečené potrháme a posypeme udusenou kapustou a zohriatymi škvarkami.

NEUMÍTE SI PORADIT S RUZNÝMI POTÍŽAMI A ROZČILUJÍCÍMI VÁS ZÁLEŽITOSTMI? NAPISTE NAM NA ADRESU: REDAKCE „ŽIVOT“ WARSZAWA, AL. JEROZOLIMSKIE 37, I. p. ODPOVÍME VÁM A PORADÍME NA STRANKACH NASEHO CASOPISU A V DOPISECH.

Organ Towarzystwa Kulturalnego Czechów i Słowaków w Polsce. UKazuje się około 15 każdego miesiąca. Redaguje Kolegium w składzie: František Bednářík, Cecília Biegunová, Augustyn Bryja, Adam Chalupec (redaktor naczelný), Vladimír Hess, Tereza Hetenjaková, Marian Kaškiewicz (zastępca redaktora naczelnego), Ján Krišák, Lídia Mšálová, Ignác Nižník, Ján Ondica, Jerzy Zagórski.

Tłumaczenia i korekta jęz. czeskiego — Valerie Wojnarowska. Tłumaczenia na jęz. słowacki — Elżbieta Stojowska. Korekta jęz. słowackiego — Jan Szpernoga. Red. techniczny — Krystyna Tomczyk. Oprac. graf. — Joanna Deresz.

Nadesłany rekonopis, fotografii i rysunków redakcja nie zwraca. Wydawca: Wydawnictwo „WSPÓŁCZESNE” RSW „PRASA”, Warszawa, ul. Wiejska 12, tel. 28-24-11.

ADRES REDAKCJI: WARSZAWA, AL. JEROZOLIMSKIE 37, TEL.: 21-15-41, 28-22-81.

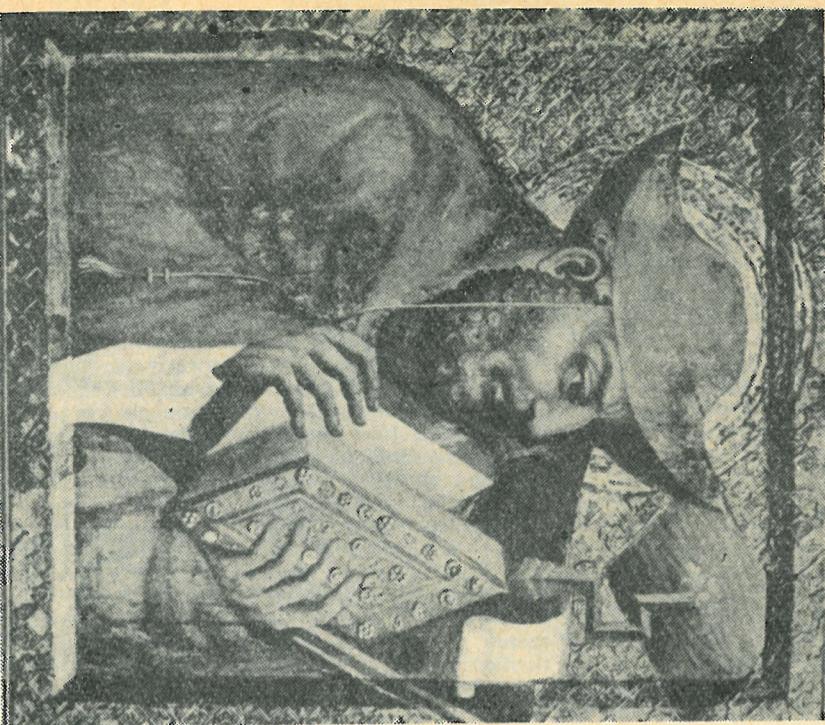
Prenumerata na kraj, roczną i kwartalną dla czytelników indywidualnych przyjmują urzędy pocztowe oraz listonosze. Czytelnicy indywidualni mogą dokonywać wpłat również na konto PKO nr 1-6-1000-20 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch”. Ceny prenumeraty: kwartalna 3 zł, półroczna 6 zł, roczna 12 zł. Prenumerata za zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40 proc. droższa od krajowej, wynosi: kwartalna 4,20 zł, półroczna 8,40 zł, roczna 16,80 zł, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23, nr konta PKO 1-6-1000-24, nr tel.: 20-46-88. Egzemplarze numerów zdecentralizowanych można nabyć w Punktach Wysyłkowych Prasy Archiwalnej „Ruch”, Warszawa, ul. Nowomiejska 15/17, konto Nr 114-6-70041 VII O/M Warszawa.

V Praze, tolik bohaté na památky z nejrůznějších dob a stálejí, že se v pohledu na město dech až zajíká, je — jako ostatně v každém velkém sídelním městě k tomu — galerie výtvarného umění nad jiné významná. Národní galerie v Praze má svou sbírku starého umění v bývalém Sternberském paláci na Hradčanech, v nejčistějším sousedství Hradu, dějíště tak významných událostí naší země a pokladnic architektonických a uměleckých památek. A v tomto vzácném sousedství je ve sbírce starého umění poklad, který, třebaže je známý a vyhledávaný lidmi této země i zahraničními návštěvníky z celého světa při jejich návštěvě Prahy, přece jen při novém sledování s ním vždy znova nás ochromuje a citově dojmá. Je to rozsáhlá expozice českého gotického umění.

I když česká gotika v různých údolích nemohla získat novější vlnu i vlivy zahraničního umění své doby, je ve svém celku i v jednotlivostech tak bytostně česká, a proto i světová, že právem — v nejlepším smyslu toho slova — před několika lety na samostané výstavě v Paříži vzbudila učeněnou senzací.

CHLOUBA CESKEHO

UMENI

„Sv. Jeroným“ — dílo mistra Theodorika (činný v letech 1359 až 1368), hlavní postavy českého malířství druhé poloviny 14. století.

O T E C P A R N E J T U R B I N Y

Začala uvažovať logicky: predmetom skýtskeho umenia je vermi malo, preto sú také vzácné. Všetky známe preci mety odborníci v dejinach umenia dobre poznajú. Každý nový objav je nich vždy senzáciovou. Tento predmet ná patrí k doteraz znáymym. Teda — objav A tu jej odrazu svilo v hlave: Lili spredu desiatich rokov! Po dlhom hľa dani nášla medzi starými spismi ten lili z roku 1958. Vtedy jej kolega zo Švarcianskej G. Sallmann oznamil, že medzi starozitnosťami objavili prekrásnu nádobu, podľa všetkého skýtsku: posal jú aj snímku a prosil, aby sa vyjadriala ako odbornička. Nádoba a jej objav vzbudili v Peredolskej istú nedôveru, prípadov falšovania starozitnosti bolo vždy dosť. Sallmannovi odpovedala, má o pôvode nádoby pochybnosti. Vi o tomto záhadnom objave nepočúla

Skyt pije z čase, drási drži v ruke od-1
seknutí ľudskú hlavu, všetky figury dali
sí zobrazené ako stojace. Skyt v skiu-
tonosti ak pil, tak pil v drojci a
vzdy dvaia z jednej čase. Nikdy ne-
zobrazovali svojich súkneťovcov s ka-
kou korisťou, ako je odseknutá hlava
skoro na všetkých pravých skytskej-
pamiatkach vidme sediacich Rudí, alie-
ak stoja, majú inú držanie postavy akú-
na nádobe z Louvru.

Laik by mohol povedať, že sú tieto
drobnosti. Pre odborníka však pravere-
tlo drobnosti znamenajú veta, lebo
nezámi majstri taketo starého kmeňa
ako boli Skyti, pracovali vždy podľa
určitej šablóny, s opakovanim jedného
a tých istých detailov, ktoré sa tak
mer nemenili. Každý viditeľný odklo-
od týchto pravidel je pre oborníka urči-
tým varovaním.

Jedného rána Anna Peredoľskaja, vedecká pracovníčka leningradskej Ermitáže, nasla v pošte na svojom stole obáliku z Pariza. M. Charbonneaux oznamoval jej ako kolegyni o kúpe unikátnego skýtskeho umelcovského predmetu. Pripojil aj súmiku.

až do Paríža. Všetky pochybnosti o pojme vode nadobou skusili experti zanietať hneď, len čo ju dôkladne preiskali všetci ako jeden povedali rozhodné slovo: „Je pravá, skýnska. Môže byť párom svetoznámej skýtskej nadobe z hrabky Kui-Oba; možno, že je to dieľo toho istého majstra...“

M. Charbonneaux, vedúci oddelenia antického umenia v Louvri, bol nadšený: „Tento kus hude pýchou našej kolekcie!“

A teraz — hia! ta ista hadoba chcela exponatom v Louvri! Prvá časť urobil — okamžite napísal do Louvru. Potom si to rozmyšľa. Nun dobré, má sedemdesiatku, štyridsať rokov sa zaobrá starým umením, je uznanou odborníčkou, ale ti parížskí experti, ktorí kúpili odporúčali tiež boli školáci, dokonca mohli nádobu vidieť, preskúmať. Má ona pravo nedoverovať kolegom? Najmä keď posudzuje predmet iba podľa snímkov?

Majstrovsky napodobnil umenie viac hynutie kmeňa a urobit to tak, aby nezbadal expert, to mohol iba venuje mi zručný maister, ktorý sa tejto práce venoval. Dejiny poznajú nejedno ľudovo život. Takých dobrých falošovateľov, že im diaľa by sa dali označiť ako „fazifika ty-veldieľa“. Jedným z takého maistrov, ktorý sa špecializoval práve v umenie Skýtov, bol Israel Ruchomo skij, zlatník z Odese.

Pracoval podľa objednávok bratov Gochmannovcov, ktorí zbohatli na príjme dají starozitnosti, pravých i falkzifikácií. Rokom 1896 bratia ponúkli muzéu vo Viedni verkolepiu korunu cára Skotov, ktorú vraj nahodou vykopali starej hrobke na juhu Ruska. Koruna bola z rýdzeho zlata a mala všetky znaky toho, že dlho ležala v zemi, bola skutočne prekrásna a všetci expozitníci povedali: „Je pravá!“ Vo Viedni kde runu nekúpili korunu iba preto, že britia si za ňu zapýtali horiblú cenu, tak ju kúpil Louvre — za 200 000 frankov.

Kočin, Louvie opäť nárečie ktorého bol, docelo uniká, autorom ktorého bol, dočasne všetkého, ten istý Ruchomovskij. Neviem dno, kde sa tento predmet ponievať vyše polstoročia, kým sa dosťal zatáta, kde bola aj „koruna cára Skýpta“. Bratislavčania ani Ruchomovskij už dôvodný skôr nezájazdili, no ich spoločnosť zafalzifikáty ešte do teraz kiam expozíciu...

Toto je slavná „koruna círa SKÝTOV“, ktorá bola pýchou Louvru a nikto z expertov nevedel, že ide o falešnosť.

Skutočná skýtska pamiatka —

Potom nasledovalo odbodie praxe v Budapešti, a zase štúdia v Nemecku i na Sorbonne v Paríži.
Už ako vzdelený inžinier, pracoval ako projektant a konštruktér v Prahe, získal si za tento čas v odbornom svete také meno, že priamo rektor zurišskej školy pozval ho, aby prevzal katedru stavby strojov. Mal iba 33 rokov, keď prevzal toto zodpovedné miesto na učilišti so svedkovým menom. Zurišskej vysokej škole technickej Aurel Stodola zostal verný až do svojej smrti, 25. decembra 1942.

Narodil sa 10. mája 1859 r. v rodine garbiarskeho majstra v Liptovskom Mikuláši. Tuža po poznani zaviedla ho najprv do strednej školy v Levoči, neskôr v Košiciach, kde sa stal vynikajúcim matematikom a fyzikom. Zatvorili veň učil sa angličtinu a francúzštinu. Po maturite študoval techniku v Budapešti, a o rok neskôr stal sa poslucháčom na zružiskej vysokej škole technickej v Švajcarsku, kde aj získal diplom strojného inžiniera.

Turbína — motor, v ktorom sa na pohon rotora využíva živa, para alebo plyn — tieto hovorí o turbíne. Slovnik slovenského jazuka. Avšak mälokto vie, že pretože kopníkom v teórii a stvare parných i spatovacích turbin je Slovák Aurel Stodolsz, ktorého busta sa nachádza na strojníckej fakulte zurišskej vysokej školy technickej. Zobrazuje staršieho muža s bradičou a vysokým čelom, ktorého *Strašťari* i celý technický svet nazval „otcom parných turbin“. Prečítajme si, ako sa Aurel Stodolsz, vlastne, dočkal.

pravých skýtských
sediacich Rudí, ale
vŕžanie postavy aktu
súkmečovcov s
e odseknuta hlava

This image shows a close-up of a textured, patterned surface, possibly a book cover or endpaper. The pattern consists of a repeating geometric design, possibly a diamond or herringbone pattern, in a dark color against a lighter background. In the center of this pattern is a rectangular panel containing faint, illegible text. The overall texture appears slightly grainy, and the lighting is somewhat dim.

Potom nasledovalo odbodie praxe v Budapešti, a zase štúdia v Nemecku i na Sorbonne v Paríži. Už ako vzdelený inžinier, pracoval ako projektant a konštruktér v Prahe, získal si za tento čas v odbornom svete také meno, že priamo rektor zurišskej poloprovádzkyho univerzity ho ako prevaž katedru stavby strojov. Mal iha 33 rokov, keď prevzal foto zodpovedné miesto na učilišti so svedomím menom. Zurišskej vysokej škole technickej Aurel Stodola zostal verný až do svojej smrti, 25. decembra 1942 r.

ZLATÝ TIEN V SLÁVNEHO PODVODNÍKA